Թիւ 7723   18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1911   ԿԻՐԱԿԻ

1 Octobre 1911 N. 7723

نومرو ٧٧٢٣ ١٨ ايلول ١٣٢٧ بازار

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ-ՂԱԼԱԹԻԱ

آره‌ولك
يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومديرى قره كين بوياجيان
درسعادت — غلطه
ابونه فیأتلری پوسته اجرتیله برابر ولایات ایچون سنه‌لکی ١٠٠ آلتی آیلغی ٥٤ غروشدر.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու համար	100	54
Արտասահման »	25	20 Ֆր.

نسخه‌سی ١٠ پاره

10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK

Journal arménien
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ին   FONDÉ EN 1883   بازار ایرتسندن ماعدا هر کون نشر اولنور . تاریخ تأسیسی ١٨٨٣

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Իտալիա իր խուզարկային արարքը մինչեւ ծայրը մղեց պատերազմ հրատարակելով Թուրքիոյ դէմ։ Այդ գերազանցօրէն աւազակ ժողովուրդը ցոյց տուաւ թէ քաղաքակրթութիւն, մարդկութիւն, բարոյական, ազգաց իրաւունք իրեն համար կեղծ չպարներ են որոնց տակ ծածկուած են Քալաբրիացի կամ Սիկիլիացի յուղկահարն ու ծովահէնը։

Երբեք տեսնուած չէր որ ազգ մը ուրիշ ազգ մը կողոպտելու եկէ այսքան շնական անպատկառութեամբ։ Երբեք արդարութեան և իրաւունքի դէմ այսպիսի բռնաբարում մը չէր գործուած։

Եւ սակայն Օսմանցիները թոյլ չպիտի տան որ այսպէս օր ցերեկով զիրենք թալանեն։ Օսմանցիները արդէն այդ աւազակներուն դէմ իրենց դուռները գոցեցին և ինքնապաշտպանութեան դիմեցին։ Պայքարը անշուշտ ալ ինահեղ, կատաղի և յուսահատական պիտի ըլլայ։ Գերմարդկային կորովով մը Օսմանցիները պիտի պաշտպանեն իրենց նուիրական հողը, յափշտակիչ ծովահէններուն դէմ։

Այս հանդիսաւոր ու պատմական վայրկեանին ուր ամենուս գոյութեան ճակատագիրը կը վճռուի, այլեւս պէտք չէ որ ցեղային կամ կրօնական զանազանութիւնները տարբեր զգացումներ ներշնչեն մեզի։

Երեկուընէ ի վեր այս երկրին մէջ ո՛չ մահմետական կայ ո՛չ ալ քրիստոնեայ, ո՛չ Թուրք, ո՛չ Արաբ, ո՛չ Հայ, ո՛չ Յոյն, ո՛չ Քիւրտ, ո՛չ Անաւուտ գոյութիւն ունին, այլ մի միայն Օսմանցիներ միեւնոյն զգացումով տոգորուած, միեւնոյն հայրենասիրութեամբ վառուած, միեւնոյն կորովով զինուած։

Օսմանեան դրօշակը պէտք է ըլլայ մեր ամենուս համախմբման սրբազան նշանը. անոր հովանիին տակ պէտք է հաւաքենք կեանք, կորով, ընդդիմութեան, մաքառումի ինչ զօրութիւն որ ունինք։ Եւ այդ յաղթական դրօշակը որ դարերէ ի վեր կը ծածանի աշխարհագրական առել կայսրութեան վրայ, Ափրիկէէն մինչեւ Ասիա և Ասիայէն մինչեւ Եւրոպա, չպիտի ընկրկի բնաւ Իտալացի աւազակներուն դիմաց։

Ինչ. մեղք մենք Օսմանցիքս Հաբէշներուն չա՛փ ալ չի կա՞նք, որոնք այնքա՛ն յաղթականօրէն իրենց երկրէն դուրս վանեցին մաքարոնիի այդ ասպետները։

Բայց որպէսզի Իրաւունքի ու Արդարութեան այս պայքարին մէջ կրնանք յաղթել, ինչպէս պէտք, հարկ է որ մէկ սիրտ և մէկ հոգի եղած, մոռնանք մեր ներքին փոքրիկ ու աննշան գժտութիւնները, մրցակցութիւններն ու գանգատները և միայն Օսմանեան հայրենիքի շահը նկատի առնենք։

Մեր նուիրական հայրենիքի գոյութեան սպառնացող այս դժնդակ վայրկեանին ո՛վ որ իր օսմանցիութեան պարտականութիւնը անկեղծօրէն, անձնուիրութեամբ ու հոգւոյն չկատարեր անիկա հայրենիքի խորթ զաւակ մըն է, մարդանունին անարժան արարած մը, իր ցեղին նախատինք մը և անկէց աւելի գէշ բան մը, գրեթէ Իտալացի մըն է…։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՎՐԱՅ

«Մաթէն»ի վերջին թիւին մէջ կը կարդանք հետեւեալը, որ սերտ առնչութիւն ունի ներկայ Թուրքիտալական պատերազմին հետ։

Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ եղած համաձայնութեան գլխաւոր կէտերն են.

Ա. Գերմանիա կը հաւանի Մարօքի վրայ Ֆրանսայի թեւարկութեան։

Բ. Ֆրանսա յստակօրէն ցոյց կուտայ թէ ինչ ձեւով իր թեւարկութիւնը ի գործ կը դնէ։

Գ. Գերմանիա յանձնառու կ'ըլլայ Ալճեզիրասի դաշնագիրը ստորագրող պետութիւններուն հաւանութիւնը առնել Մարօքի վրայ Ֆրանսական թեւարկութեան մասին։

«Ամէն կողմէ մեզի կը հարցնեն.

— Մեր բանակցութիւնները Գերմանիոյ հետ ամբո՞ղջ Մարօքի մասին են թէ Սպանիոյ պահուած բաժինէն դուրս։

Մենք կը պատասխանենք.

— Գերմանիոյ հետ կը բանակցինք ամբողջ Մարօքի համար։ Երբ իրեն հետ համաձայնինք, այն ատեն բանակցութեան պիտի սկսինք Սպանիոյ հետ։

1904ին Սպանիոյ հետ գաղտնի համաձայնութիւն մը կնքեցինք։ Սպանիա մեր աշխատակիցն էր Ալճեզիրասի համաժողովին մէջ։ Մեզի պէս ինքն ալ քաղաքական շահեր ունի Մարօքի մէջ։ Մինչեւ այս տարուան մայիս ամիսը մեր ընկերակիցն էր։ Այդ միջոցին մենէ բաժնուեցաւ Լարաշի և Էլ Քզարի առիթով։ Անկէ ի վեր երկու երկիրներու միջեւ յարաբերութիւնները նուազ բարեկամական եղան։

Անշուշտ երկու կառավարութեանց միջեւ յարաբերութիւնները խիստ լաւ են, բայց ո՛չ ոք կրնայ մոռնալ թէ բուռն թշնամութիւն մը կայ Սպանիոյ մէջ Ֆրանսայի հանդէպ, մինչ հոս ալ նոյնպէս Սպանիոյ դէմ նոյն զգացումը գոյութիւն ունի։

Ուրկէ՞ է յանցանքը։

Սպանիոյ մէջ կ'ըսեն.

— Ֆրանսա ուզեց մեզ դուրս նետել Մարօքէն։ Ֆրանսա մեզի հետ ուզեց արհամարհանքով վարուիլ։ Ֆրանսա անուղղամիտ եղաւ։

Իսկ հոս սա խօսքերը կը լսուին.

— Սպանիական մամուլը անտանելի էր մեզ հանդէպ։ Իր կարեւորագոյն թերթերը մեզ նախատինքներով ծածկեցին։ Սպանիացիները կը նախանձին մեր Մարօքեան գործունէութեան։ Գերմանիոյ մերձեցան, ևայլն։

Ուրեմն թիւրիմացութիւն կայ, բաւական խորին թիւրիմացութիւն մը երկու երկիրներու միջեւ։ Բայց այս թիւրիմացութիւնը պէտք է անյայտանայ։

Անհնդունելի է որ Ֆրանսա, լատինական ընտանիքին անդրանիկ քոյրը, պաղ վարուի իր կրտսեր քրոջ՝ Սպանիոյ հետ։ Խիստ փափաքելի է որ երկու լատին ժողովուրդները ձեռք ձեռքի աշխատին ուղղամտութեամբ և սիրով։

Այն ժամուն երբ Ֆրանսա վերջապէս իր երկար խորհուրդները կ'իրագործէ ու իր Միջերկրական տիրապետութիւնը կը տարածէ մինչեւ Ատլանտեան ովկէանոս, այն ժամուն ուր Սպանիա Մարօքի մէջ իշխանութեան աճում մը ձեռք պիտի ձգէ, Իտալիա յառաջ կը բերէ այն համաձայնութիւնները որոնք կնքած է մեզի հետ տասներկու տարի առաջ և կը պատրաստուի միջամտել Տրիպոլիս։

Իր ձեռնարկած դժուարին գործին մէջ Ֆրանսայի համակրանքը և քաջալերութիւնը պիտի վայելէ։

Ֆրանսա մէկ խօսք ունի միայն։ Իտալիոյ խոստացաւ խոչընդոտ չըլլալ իրեն Տրիպոլիսի մէջ, պայմանաւ որ Հռոմի կառավարութիւնը չփորձէ տարածել իր սահմանը այն կէտէն անդին որ որոշուած է Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Իտալիոյ միջեւ։

Իտալիոյ արտաքին գործերու նախարարութիւնը մեզ կ'իմացնէ թէ որոշուած սահմանէն անդին չպիտի անցնի։

Ուստի վստահ ենք որ մեր լատին քոյրը իր խօսքը պիտի պահէ, ինչպէս Ֆրանսա իր խօսքը կը պահէ։

Կը մաղթենք Իտալիոյ որ կարենայ Տրիպոլիսի տիրել խաղաղութեամբ։ Բայց Թուրքիա որ Ափրիկէի այս մասը կը նկատէ իբրեւ օսմանեան կայսրութեան լրացուցիչ կտորը, պիտի հաւանի՞ բանակցիլ։ Արդէն իսկ Կ. Պոլսոյ կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ զօրագունդներ կը ղրկէ Տրիպոլիս. Թուրք Բերբերները ապօքօթ կը սպառնան իտալական արշաւանքներու դէմ։ Կռիւ մը ծայր կուտայ։

Ցուանք որ չըլլայ։ Զինուորական գործողութիւն մը սուղի պիտի նստի Իտալիոյ։ Մարքային կռիւ մը շատ ծանր կերպով պիտի ծնէ իտալական առեւտուրին և ճարտարարուեստին վրայ։

Քաղաքականութեան շահը կը պահանջէ որ մեր Իտալացի բարեկամները կարենան [illegible] չափ յարգել Թուրքիոյ արժանապատուութիւնը. բայց միեւնոյն ատեն քաղաքականութիւնը կը պահանջէ որ Տրիպոլիս ելլէ այն քնէածութեան վիճակէն որուն մէջ պահած է զինքը թրքական տիրապետութիւնը դարերէ ի վեր, և մասնակցի յառաջդիմութեան, բարգաւաճումի և հարստութեան, ինչպէս Եգիպտոսը, Թունուզը, Ալճէրիան, և ինչպէս պիտի ըլլայ նաեւ վաղը՝ Մարօք։

ԳԵՂԵՑԻԿ ԷՋԵՐ

ԹՕՇՆԵԱԼ ԾԱՂԻԿԸ…

Ո՛ փոքրիկ ծաղիկ թօշնեալ և անբոյր, հոգիս տարօրինակ խոկմունքներով կը լեցուի, երբ կը տեսնեմ զքեզ այսպէս մոռցուած գրքի մը էջերուն մէջ։

Ո՞ւր ծաղկած ես։ Ե՞րբ։ Ո՞ր գարնան մէջ։ Երկար ատեն ծաղկած մնացած ես։ Ո՞ր ձեռքը զքեզ քաղած է. մտերի՞մ ձեռք մը թէ օտար ձեռք մը։ Եւ ինչո՞ւ զքեզ այս տեղը դրած է։

Սիրային համբուրումի մը յիշատակն ե՞ս արդեօք թէ յաւիտենական բաժանումի մը։ Մենաւոր պտոյտի մը յիշատակն ե՞ս, դաշտերու լռութեան մէջ, անտառներու սաւերին տակ։

Արդեօ՞ք դեռ կենդանի է նա։ Այս աշխարհին է՞ նէ։ Եւ կամ հիմա ո՞ւր երկինքին տակ կը գտնուին երկուքն ալ։ Եւ կամ անոնք ալ քեզի պէս թօշնեալ են, ո՛ ծաղիկ անծանօթ.

ԲՈՒՇԷԲԻՆ   Թարգմ.
Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

«آسایش برکمالدر»
«طنین» مخابرینه و «ژون ترك» محررینه
جواب
٢

احمد شریف بك قولاغی ایله ایشیتمش واصرار ایتدیکی سوزلری اکر بز ایشیتسه ایدك اعتماد ایده‌میه‌جکدك زیرا ارضرومدن بتلیسه قدر اولان امنیت واسایشك مدنی ممالك مرتبه‌سنده اولدیغنی جاوید بکك سویله‌مه‌سی قابل اوله‌مازایدی.

فقط جاوید بکك سیاحتنه اشتراك ایدوب واقع اولان استقباللرك، احتراملرك، توصیفنی، ومدح وثناسنی اجرا ایتمك وظیفه‌سنی حائز اولان احمد شریف بك مادامکه دییورکه اثنای نطقده کندی حاضر بولنمش وجاوید بکك سوزلرینی بالذات ایشتمشدر بزم‌ده مومی الیهك راستکولکنه شبهه ایتمکه هیچ برسببمز یوقدر.

یالکز «قاش یاپار ایکن کوز چیقارمق» تمثیلنی ذکر ایتدك زیرا «طنین» مخابری کندی ظن ایتمش اولدیغی مدافعه‌سیله اساس مسئله ایچون دها مناسبتسز برنتیجه وجوده کتیردی.

طبیعی جاوید بك دخی کندینه هیچ لازم اولمیان مهارتسز مدافعنك معکوس ادعاسنی آکلادی. ومخابرك کندینه عطف ایتدیکی سوزلر، بزم بوندن اولکی ایکی مقاله‌لریمزه سببیت ویرن، «آزادامارد»ك مخابره‌سندن دها زیاده موجب عار اولدیغنی ایجه آکلایه‌رق «ژون ترك» غزته‌سنك محررلرندن دیکران زاوه‌ن ایله برملاقات اثناسنده، شاید دیکران زاوه‌ن جاوید بکك سوزلرینی طوغرو آکلایوب، بلا خطا ضبط ایده‌بیلمش ایسه، کندینه عطف ایدیلن سوزلری تصحیح ایتمکه مسارعت ایتمشدر.

مذکور غزته‌نك ١٣ ایلول نومروسنده درج اولندیغی وجهله «ژون ترك» محررینه، جاوید بك شویله‌جه ادارهٔ کلام ایتمشدر.

محرر «آناطولینك امنیت وآسایشی اك متمدن ممالکه معادل بردرجه‌ده اولدیغنی» صوردیغنده جاوید بك جواباً: «بویله قطعی بربیان، هیچ اولمسه کولونج اولور زیرا بوراده پایتختده بیله بوقبیل برآسایش موجود دکلدر. بنم کزدیکم یرلرده بزم اك متمدن یرلریمز قدر مثلا استانبول، سلانیك وسائره قدر بر امنیت وآسایش کوردم، دیمش ایدم.»

شمدی «طنین» مخابری احمد شریف بك بتلیسده قولاغی ایله ایشتمش اولدیغی‌می طوغرو یوقسه «ژون ترك» محرری دیکران زاوه‌نك جاوید بکك آغزندن ایشتدکلریمی طوغرودر؟ سؤاله جواب ویرمك زحمتنی اختیار ایتسون.

ایکیسندن بری یالان سویله‌دیکی آشکار صورتده کورنیور، فقط بزه ایکیسندن هانکیسی کاذب اولدیغنی آکلامق لازم دکلدر.

یالکز برجهت واردرکه قارئینك نظر امعاننه تودیع ایده‌رم.

«طنین» مخابری دییورکه «بتلیسده نطقك سویلندیکی صره‌ده ناطقك آغزندن چیقار چیقماز الك یقنده بولندیغم جهتله، ایشیدوب او دقیقه‌ده یازدم»

«ژون ترك» محرری ایسه بوندن ایکی کون اول استانبولده، یازدقلرینی جاوید بکدن ایشتمشدر. یعنی بتلیسده‌کی نطقندن تقریباً اوتوز کون صکره.

اوتوز کون اول ایراد اولنمش برنطقك بتون کلماتی ناطق طرفندن عینیله ذکر ایدیله‌بیلیرمی؟ بوجهتی قارئلرك محاکمه‌سنه تودیع ایده‌رم، ویاخود نطق مذکوره علناً بوقدر تنقیدات ومجادلات اجرا ایدلدیکی حالده نطقی ایراد ایدن، عینیله تکرار ایتمك آرزوسنده بولنورمی؟

احتمالکه برآز تعدیله اوغراتسین، و اونوعق جهتلرینی ده برلکده آله‌رق، بونی اك آز منطق صاحبی اولان بیله محاکمه وحکم ایده‌بیلیر.

اکر «طنین» مخابری احمد شریف بك جاوید بکك بزی متأسف ایدن سوزلری آناطولیده ارمنیلرك معروض اولدقلری تسلطلره پك لاابالی برمعنا احتوا ایتدیکندن طولایی، مومی الیهی حقلی چیقارمق ایسته‌یور ایسه اوکا دیه‌جك یوق، زیرا کندیسی ده عمومی ترك حالت روحیه‌سنك بندلرندن وارسته دکلدر.

دیکران زاوه‌نه نه اولمش که برترکك نشر ایتدیکی غزته‌ده ترکلردن دها زیاده برشوق وجرائله جاوید بکك نطقی حقنده «آزادامارد»ك(*) یازدقلرینی تکذیب ایتمکه قالقیشوب، بوخصوصده ارمنیجه غزته‌لرك مطالعه وملاحظاتنی واهی وچوجقجه شیلر عد ایدییور.

دیکران زاوه‌ن برارمنی اولمق صفتیله جاوید بکك نطقنك منازع فیه اولدیغی قسمندن ایستر «آزادامارد» مخابری کبی، ایستر «طنین» مخابری کبی ویاخود طوغریدن طوغری‌یه کندینه سویلنمش وژون ترکده مندرج اولدیغی کبی اولسون عجبا کندیسی متأثر اولمیورمی؟

دیکران زاوه‌نك قلبی عجبا راحتسز اولمیورمی؟ جاوید بکك بوسوزلرندن، واینانوب قبول ایدییورمی‌که ارمنیلر ایله مسکون ولایاتده استانبول وسلانیك قدر آسایش موجوددر.

کون کچمه‌یورکه، موشدن بتلیسدن، واندن و اونلرك ملحقاتندن ارمنی مطبوعاتنه پطریقخانه‌یه دائما ارمنیلره قارشی هرنوع تسلط، قتل وجنایتلر اجرا ایدلدیکنی مشعر مکتوبلر ورود ایدییور.

عجبا برترکه عائد اولان برغزته‌نك محرری‌ده‌می بوسبوتون تغییر قومیت ایتمه‌مزیمی؟ طلب ایدییور.

دیکران زاوه‌ن سزده‌می؟ ولایتده‌کی ارمنیلرك دردلرینی انکار ایدییورسکز، عجبا دیکر منکرلر کافی دکلمی؟

(*) مذکور نطق اوزرینه «آره‌ولك» طوغرودن طوغرویه برمخابره آلوب نشر ایتمه‌شدی. مذکوره مخابره‌یی «آزادامارد» دن آلوب اوکا کوره مطالعه اجرا ایتمش اولدیغندن دیکران زاوه‌ن، «آره‌ولك»ك طوغریدن طوغری‌یه بوبابده برمخابره آلدیغنی تصور ایله «آزادامارد» و «آره‌ولك» میانده برتفاوت دوزه‌رك حقیقت یولندن بوسبوتون شاشیرییور.

---

(١٤٤)

عبدالحمید و شرلوق هولمس

ایکنجی قسم:

اون دردنجی فصل

سورکونه طوغری

برقاج قدح بیرا دها ایچدکدن صوکره، قپودان وخواغه توفیق بیراخانه‌یه بورجلرینی ویره‌رك طیشاری‌یه چیقدیلر.

آقشام اولنجه‌یه قدر عثمان قپودان، خواغه توفیق ایله ییوب، ایچوب، اکلنوب، وقت کچیردی. آقشام طعامنی دخی یدکدن صوکره ساعت یدی بچقده یولجیلق تدارکاتنه ترصد ایتمك اوزره واپوره عودت ایتدی.

ساعت طقوزه چاریك قاله‌رق، قپودان کوکرته اوزرندن واپوره برصندال تقرب ایتدیکنی کوروب، طائفه‌سنه صندالده‌کی آدملری واپوره آلمالرینی امر ایتدی.

برقاچ دقیقه صوکره، ایکی قادین و اوچ ارکك ـ ارککلردن بری کوندوز قپودان ایله کوروشمش اولان کمسه ایدی ـ واپوره دخول ایده‌رك، قپودانك بولندیغی دائره‌ده یرلشدیلر.

قادینلر یورولمش وبرآز راحتسز اولدقلرندن همان کندی اوطه‌لرینه چکلدیلر، و ارککلر ایسه طیشاریده قالدیلر.

تعریف ایتدیکمز بش یولجیلر یوك اولمق اوزره یالکز برصندوق کتیرمشلر ایدی.

وبوصندوقی قادینلرك اوطه‌سنه یرلشدیردیلر.

قپودان، بوقدر اوزون برسیاحت ایچون بویله پك آز لوازم برابر آلدقلرینه تعجب ایتدی ایسه‌ده انکلیز دیکر صندوقلری طوغریدن طوغری‌یه جیبوتی‌یه کوندردکلرینی ویالکز یولده لازم اوله‌جق شیلری آلدقلری آکلاتدی.

یولی تنویر ایتمك اوزره، واپورك مرمه‌سنه الکتریق آلتنی وضع ایتمشلر، وواپور رهبری قپودانك یرینی طوتمشدی.

ساعت طقوزی چاریك کچه‌رك واپور یواش یواش ایلروله‌یه‌رك سویش قانالنه داخل اولمغه باشلادی.

سویشه قدر، قپودانك هیچ برایشی یوق کبی ایدی زیرا واپوری قانالدن کچیرمك فرانسز رهبرینك وظیفه‌سی ایدی.

اوچ انکلیزلر اورته‌یه ویسکی شیشه‌سنی قویوب قپودانی دخی کندیلرینه اشتراك ایتمه‌یه دعوت ایتدیلر.

عثمان قپودان پك آز برترددی متعاقب دعوتی قبول ایله ماصه‌نك یاننه اوطوردی.

کوندوز قپودان ایله کوروشن انکلیز:

— شمدی باقی قالان حسابمزی دخی تسویه ایده‌لم.

دیدی وجیبندن آلتونله طولو برکیسه چیقاروب قپودانه ویره‌رك:

— لطفاً صاییکز.

قپودان کیسه‌یی جیبنه آتوب کولومسه‌یه‌رك:

— حاجت یوق! دیدی.

صوکره ویسکی‌یی ایچه‌رك، مسرور وخندان یولجیلرك یانندن آیریلوب کوکرته‌یه کیتدی.

واپور پك یواش برصورتده ایلروله‌مکده ایدی، قانالی مرور ایتمك اوزره نظاماً، لازمکلان حرکتندن چوق یواش ایلروله‌مکده ایدی.

یولجیلردن بری رفقاسنه خطاباً:

— بویله کیده‌رك یاری کیجه بیله اسماعیلیه‌یه واصل اولامایز.

رفقاسندن بردیکری جواباً:

— اهمیتی یوق! یالکز ساعت اوچده اسماعیلیه‌یی کچمش اولالم... ارقداشلریمز طبیعی قرار ویردیکمز یرده بزی بکله‌یه‌جکلردر.

ارقداشلرندن بری ایاغه قالقوب:

— سز بوراده طوریکز، بن کیدوب قپوداندن واپورك ساعتده قاچ میل الدیغنی اکلایم، بویله حرکت ایده‌رك، معین برحساب یاپوب اوکا کوره طاورانیرز، دیدی، وکوکرته‌یه طوغری یورومکه باشلادی.

دیکر ایکی ارقداشلر یالکز قالدقلرنده بر سکوتدن صوکره بری دیکرینه خطاباً:

— ضیا پاشا! قابل اولدیغی قدر رفقامز نره‌ده قپانمش اولدقلرینی اکلاملی واونلره بزم بوراده اولدیغمزی بیلدیرملی‌یز.

عبدالحمیدك یاور سابقی جواباً:

— حقك وار! بن‌ده اوایشه غیرت ایده‌جکم، ظن ایدییورمکه اونلر بزدن چوق اوزاق دکلدرلر، احتمالکه الت قاتك اوطه‌لرنده درلر... ماقلاینك عودتندن صوکره ایشه باشلایه‌لم.

ایشته قارئلریمزك کوردکلری وجهله، انکلیز عائله‌سی عنوانیله واپوره کیرنلر کیزلی قومیته اعضاسی ایدیلر واونلره ماقلاین دخی اشتراك ایتمشدی.

ییلدیز سراینده حبس ایدلمش درت کشی، ینه سورکون اولمق اوزره واپوره نقل ایدلدکلری کبی ماقلاین ساعی بکك یانه کیده‌رك، سلطانك قرارینی مومی الیهه بیلدیرمشدی.

غیرتکش کنج ترك بوخبرله ایی مسرور اولمش ایدی ایسه‌ده کیت کیده کندینی مدهش برخلجان استیلا ایدییور ایدی.

شو زواللیلرك اثنای راهده ویاخود ینه مواصلت ایتدکلرنده برواسطه ایله محو اولنمه‌لرینی دوشونوب بوقورقوسنی ماقلاینه دخی بیلدیرمشدی. وبردنبره اثنای راهده اونلری فرار ایتدیرمك فکری ذهننه تبادر ایتدی. شو فکر اوقدر، کوزل وجرأتلی ایدی‌که

(مابعدی صالی صباح)

استنساخ وطبعی ممنوعدر

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԵՒԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՌԱՆ

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ

ՕՍՄ. ԹՈՐՓԻԼԱՆԱՒ ՄԸ ԸՆԿՂՄԱԾ ԵՒ ԻՏԱԼ. ՋՐՅԱՒՈՐ ՄԸ ԽՐԱԾ

ՀԱԳԳԸ ՓԱՇԱՅԻ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

ՆՈՐ ՎԱՐՁԱՊԵՏ ՍԱՒԻՏ ՓԱՇԱ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐ ԿՈՒՏԱՅ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Օսմ. կառավարութեան մերժողական պատասխանին վրայ, Իտալիա առանց սպասելու պատերազմ հռչակեց Թուրքիոյ դէմ պատերազմի յայտարարութեան պաշտօնագիրը ղրկելով Եպարքոսին։ Արդէն իսկ թշնամութիւնները սկսած ու թնդանօթները կը գոռան Ափրիկեան Տրիպոլսոյ ջուրերուն մէջ։ Պատերազմի յայտարարութեան լուրը երեկ ցնցող տպաւորութիւն մը առաջ բերաւ մայրաքաղաքիս մէջ։ Ամէն ոք անյագ հետաքրքրութեամբ մը լրագիրները կը լափէր օրուան հրատապ ու զգայացունց լուրերը իմանալու համար, զորս մանրամասնօրէն առաջ կը բերենք ստորեւ։

⁂ Ադրիական ծովուն և Բրէվէզայի ջուրերուն մէջ գտնուող «Թօքաթ» թորփիլանաւին վրայ կրակ բացած է իտալական նաւաբաժին մը, որ կը բաղկանար չորս զրահապատ-յածանաւակէ և երեք թորփիլահալածէ։ «Թօքաթ» թորփիլանաւէն երեք հոգի սպաննուած և քանի մը հոգի վիրաւորուած են։ «Թօքաթ» խոյս տալով ցամաքին եզերքը խրած է։ Իտալական նաւաբաժինը օսմ. ուրիշ թորփիլան մըն ալ ռմբակոծած է, բայց այս վերջինը յաջողած է խոյս տալ։

⁂ Տրիպոլսէն հասած լուրերու նայելով, իտալական մարտանաւերը առջի իրիկուն ձեռնարկած են զօրք հանելու ցամաք։ Երկու խոշոր նաւակներ, որոնց իւրաքանչիւրին մէջ 80 հոգի կային, փորձած են զօրք հանել ցամաք։ Բերդերը թոյլ տուած չըլլալով զինուորներու ցամաք ելլելը, իտալական նաւաբաժինը սկսած է ռմբակոծել բերդերը։ Երկու նաւակները ընկղմած են, բերդերու ռմբակոծութեան չդիմանալով։ «Բիզա» իտալական զրահաւորը, որ շատ մօտեցած էր ծովեզերքին, խրած է։ Իտալական մարտանաւերուն ռմբակոծութեան կը պատասխանեն բերդերը։

⁂ Սելանիկէն Հավասի գործակալութիւնը սա հեռագիրը ստացած է. «Իտալական յածանաւակը թուրք թորփիլանաւ մը ընկղմած է Բրէվէզայի նաւահանգիստին մէջ և զօրք հանած է ցամաք։ Զինուորական իշխանութիւնը վաշտ մը զօրք ղրկած է Բրէվէզա։»

⁂ Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ նախարարապետ Պ. Վէնիզէլոս Վոնիցայէն հեռագիր ստացած է թէ իտալական յածանաւակներ հալածելով թնդանօթի բռնած են իրենց մէջ զօրք ունեցող երկու օսմ. փոխադրանաւեր, որոնք Բրէվէզայի մօտ խրած են։

⁂ Տրիպոլսէն քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Իտալիա առջի օր տակաւին զօրք չէր հանած ցամաք։ Զէնք կը բաժնուի ժողովրդեան։ Դիւցազնական պաշտպանութեան մը կը պատրաստուին։

⁂ Զօրահանութեան հրաման ղրկուած է բոլոր նահանգները։ Այդ որոշումը տրուած է նախորդ դահլիճին որոշումով։ Այդ առթիւ կատարուած խորհրդակցութեան մասնակցած է նաև ընդհ. սպայակոյտը։

⁂ Սելանիկէն հասած մասնաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն մէջ Իտալացիներուն թոյլ չի տրուիր մեկնելու քաղաքէն, այլ իբր պատանդ վար դրուած են։ Կայարան ու նաւահանգիստ գացող Իտալացիներ ստիպուած են վերադառնալ։

⁂ Սելանիկի, Իզմիրի, Պաղտատի, Գոնեայի և Պրուսայի մէջ Իտալացիներուն դէմ պոյքոթը սկսած է։

⁂ Կ'ըսուի թէ Տրիպոլիսը արդէն թնդանօթի բռնուած է և «Տէրնէ» փոխադրանաւը գերի բռնուած է։ Նոյնպէս զրոյց կը շրջի թէ Պէնկազի իտալական զօրք հանուեր է։

⁂ Բարիզի թերթերէն ոմանք յոռետես յօդուածներ կը հրատարակեն հաւանական կնճռոտութեանց մասին։ Հեռագրական գործակալութիւն մը կը ծանուցանէ թէ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ գրաւումը Իտալացիներուն կողմէ, սա երկիւղը կը ներշնչէ որ Անգլիա ներկայ առիթէն օգուտ չքաղէ, իր վեհապետական իրաւունքը հռչակելու համար Եգիպտոսի վրայ։ «Թան» յուսալի կը գտնէ որ մեծ տէրութիւնները պիտի կարենան սահմանափակել թուրքեւիտալական վէճը։

⁂ «Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ» կը ծանուցանէ. «Թուրք կառավարութիւնը մտադիր է Յունաստանի ծանուցագիր մը տալով ամենազդու կերպով պահանջելու որ հելլէնական դահլիճը խիստ բացորոշ ու հաւաստի կերպով յայտարարէ թէ Կրետէն կը հրաժարի։ Դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ կը կարծուի որ եթէ Աթէնքի կառավարութիւնը գոհացուցիչ յայտարարութիւն մը չընէ, Թուրքիա զինուորական գործողութեանց պիտի ձեռնարկէ Թեսալիոյ սահմանագլխին վրայ։

⁂ Զրոյց կը շրջի թէ Պէրութէն ճամբայ ելած օսմ. նաւատորմը յարձակում կրած է իտալական նաւատորմին կողմէ։ Օսմ. մարտանաւերը արիաբար կը պաշտպանեն ինքզինքնին։

⁂ Լոնտոնէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ անգլիական մամուլը փափկելով իր լեզուն, խստիւ կը քննադատէ Իտալիոյ ըրած պատերազմի յայտարարութիւնը և համակրութիւն կը յայտնէ Թուրքիոյ։

⁂ Ահաւասիկ պատերազմի յայտարարութեան բնագիրը, որ Թէրափիայէն Հագգը փաշայի ուղղուած է սեպտ. 29 թուականով.— «Իր Օգոստափառ Վեհապետին, Վեհ. Թագաւորին կառավարութեան հրամանները գործադրելով՝ գործակատարը պատիւ ունի ծանուցանելու թէ հարկ եղած միջոցներուն գործադրութեան համար արքայական կառավարութեան կողմէ կայսերական կառավարութեան վերջին անգամ տրուած պայմանաժամը աւարտեցաւ, առանց գոհացուցիչ պատասխան մը տրուելու։ Այդ պատասխանին չգոյութիւնը կը հաստատէ այն յոռի կամեցողութիւնը կամ անկարողութիւնը, որուն այնքան ապացոյցները տուին օսմ. կառավարութիւնը և իշխանութիւնները՝ մասնաւորաբար Տրիպոլսոյ և Պէնկազիի մէջ իտալական իրաւունքներուն ու շահերուն նկատմամբ։ Հետեւաբար արքայական կառավարութիւնը հարկադրուած կը տեսնէ իր տրամադրութեան տակ գտնուող բոլոր միջոցներով պաշտպանելու իր իրաւունքները ու շահերը, ինչպէս նաև Պետութեան արժանապատուութիւնը և պատիւը։ Առաջ գալիք դէպքերը պէտք է նկատել իբր անհրաժեշտ այլ դժնդակ հետեւանքը այն ընթացքին, որուն երկար ատենէ ի վեր կը հետեւին կայսրութեան իշխանութիւնները։ Հետեւաբար երկու երկիրներու միջեւ գտնուած բարեկամական և խաղաղասիրական յարաբերութիւնները խզուած ըլլալով, Իտալիա այս վայրկեանէն սկսեալ Թուրքիոյ հետ պատերազմական վիճակի մէջ կը նկատէ ինքզինքը։ Հետեւաբար ստորագրեալս պատիւ ունի Ձեր Բարձրապատուութեան ծանուցանելու թէ Հռոմի օսմ. կայսրութեան գործակատարին անցագրերը իր տրամադրութեան տակ պիտի դրուին, և Ձենէ կը խնդրէ որ բարեհաճիք իր անցագրերն ալ ղրկել անյապաղ։ Արքայական կառավարութիւնը միեւնոյն ատեն ստորագրեալս պաշտօն յանձնած է յայտարարել թէ օսմ. հպատակները կրնան մնալ թագաւորութեան հողին մէջ, առանց ո և է երկիւղ ունենալու իրենց անձնական ապահովութեան, իրենց ինչքերու ու գործերուն վրայ յարձակումէ մը։

«Հաճեցէք, բարձրապատիւ տէր, ընդունիլ ամենախորին մեծարանքներուս հաւաստիքը։»

Ստորգ. Ճ. ՏԻ ՄԱՐԹԻՆՕ

⁂ Եպարքոս Հագգը փաշա տեսնելով որ ազգին և Խորհրդարանին վստահութիւնը չի վայելեր Ափրիկեան Տրիպոլսոյ խնդրին պատճառաւ, ստիպուեցաւ առջի գիշեր դահլիճին հաւաքական հրաժարականը մատուցանել կայսեր։ Պատերազմի յայտարարութիւնը փութացուց վարչութեան հրաժարականը։ Սուլթանը ընդունեց դահլիճին հրաժարականը, և Մերակյոյի Նախագահ Սաիտ փաշայի յանձնեց նոր նախարարութեան կազմութիւնը։ Սաիտ փաշա, կայսեր հրաւէրով, պալատ գնաց, ուր անմիջապէս ունկնդրութեան ընդունուեցաւ։ Սուլթանը Սաիտ փաշայի հայրենասիրութեան կոչ ուղղելով պաշտօն յանձնեց նոր դահլիճը կազմելու արդի դժնդակ պարագաներուն մէջ։ Սաիտ փաշա վարանում ցոյց տուաւ, վասն զի յայտնելով որ չպիտի կրնար ողջախոհաբար վարել իր պաշտօնը։ Բայց Սուլթանին պնդումին վրայ, ի վերջոյ հաւանեցաւ նոր դահլիճը կազմել։ Երէկ առտու կայս. պալատան Ա. քարտուղարը Սաիտ փաշայի բնակարանը երթալով երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ։ Սաիտ փաշա երէկ կէսօրին պալատ գնաց։ Սուլթանին հետ ունենալիք տեսակցութենէն կախում պիտի ունենայ դահլիճին կազմութիւնը Սաիտ փաշայի ղեկավարութեամբ։ Կ'ըսուի թէ արտաքին գործոց նախարարութիւնը պիտի յանձնուի ծերակուտական Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի։ Ներքին գործոց նախարար պիտի ըլլայ նախկին եպարքոս Հիւսէյին Հիլմի փաշա։ Շէյխ-իւլ-իսլամի պաշտօնը պիտի յանձնուի ծերակուտական Մանասթըրլը Իսմայիլ Հագգը պէյի։ Կրթական, էվգաֆի և ելմտական նախարարները իրենց պաշտօնները պիտի պահեն։ Ամէն պարագայի մէջ Հագգը փաշա դահլիճին մէջ չպիտի գտնուի։

⁂ Գաւառներէն բազմաթիւ հեռագիրներ կը հասնին Բ. Դուռ, որով կամաւոր արձանագրուիլ կ'ուզեն։

⁂ «Աէնի Իգտամ» կը ծանուցանէ թէ «Մասաւա» և «Գալաբրիա» շոգենաւերը որոնք արմատ կը փոխադրէին Տրիպոլիս, իտալական նաւաբաժնի մը կողմէ բռնուած են։ Կ'ըսուի թէ Անգլիա ալ Ադէնի շրջականներուն յարձակողական գործողութեանց սկսեր է։

⁂ Մայրաքաղաքիս իտալական նամակատունները փակուեցան երէկ և ցուցանակները վար առնուեցան։ Պոլսոյ կողմի իտալական նամակատան ցուցանակները կացինով կոտրեցին մէկ քանի Սելանիկցիներ, որոնք զայրացած էին «Թօքաթ» թորփիլանաւին ընկղմումին։ Աղա Համամի իտալական աղջկանց վարժարանը և Մանչերու արուեստանական վարժարանը, Տէֆթէրտար Եօգուշի դպրոցը և ուրիշ իտալական վարժարաններ փակուեցան։ Պանքօ տի Ռոմա դրամատունը դադրեցուց իր գործունէութիւնները։ Իտալական հիւպատոսարանը իր հպատակներուն զգուշացումներ ըրաւ իրենց բռնելիք ընթացքին վրայ։

⁂ Առջի օր կէս գիշերին կառավարութեան կողմէ պաշտօնական յայտարարութիւն մը ուղղուեցաւ մամուլին։ Յայտարարութիւնը նախ կը հաղորդէ իտալական դեսպանատունէն սեպտ. 23 թուականով տրուած թագրիր մը, որով կ'ըսուի թէ «օսմանցի սպաներ և Իթթիհատի մարդիկը, մոլեռանդ և տգէտ խուժանը կը գրգռեն Իտալացիներուն դէմ, որով Ափրիկեան Տրիպոլսոյ և Պէնկազիի շրջականները գտնուած Իտալացիներուն կեանքը ծանր վտանգի մը տակ կը գտնուի։ Իտալացի ընտանիքներ կը լքեն այդ տեղերը, իտալական կառավարութիւնը զգուշութեան ա՛լ աւելի սաստկանալուն պատճառաւ կը նկատէ զինուոր և ռազմամթերք փոխադրող օսմ. նաւերուն վերյիշեալ տեղերը գալը, և կ'ըսէ որ եթէ օսմ. կառավարութիւնը ուզէ իսկ, պիտի չկրնայ գրգռութիւնը զսպել»։ Օսմ. կառավարութիւնը կը պատասխանէ այս թագրիրին թէ իբրեւ մօտէն տեղեակ Տրիպոլսոյ կացութեան, կը վստահեցնէ որ Իտալացիներուն համար ո՛ և է վտանգ չկայ այն կողմերը։ Իտալացիները գաղթելու պատճառ մը չունին, ո՛չ իսկ խուժանային գրգռումէ մը երկիւղ կայ, և ուրիշ օսմ. երկիրներու նման Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ անդորրութիւնը կատարեալ է։ Իտալական դեսպանատունը սեպտ. 28 թուականով ուրիշ թագրիր մըն ալ տուած է, որով կ'ըսէ թէ անհրաժեշտ է որ Ափր. Տրիպոլիսն ալ Հիւսիս. Ափրիկէի միւս երկիրներուն նման յառաջդիմութեան ճամբուն մէջ մտնէ։ Իտալիա խիստ մօտ դրացի է Տրիպոլսոյ, որուն անտեսական զարգացումը կենսական խնդիր մըն է իրեն համար։ Հակառակ անոր որ Իտալիա այլ և այլ քաղաքական խնդիրներու մէջ թէ և թիկունք եղաւ օսմ. կառավարութեան, Բ. Դուռը միշտ արգելք եղաւ Տրիպոլսոյ մէջ Իտալացիներուն ձեռնարկած ամէն կարգի տնտեսական գործերուն։ Եւ հիմա իտալական հիւպատոսը և պաշտօնեաները իրենց ստոյգ տեղեկագիրներով կը ցուցնեն թէ ո՛չ միայն Իտալացիներուն, այլ և ամբողջ օտարահպատակներուն կացութիւնը վտանգալից դարձած է Տրիպոլսոյ մէջ։ Զինուորական փոխադրանաւերուն Տրիպոլիս ժամանումը ա՛լ աւելի կը սաստկացնէ գրգռութիւնը, որուն առաջքը առնել անհրաժեշտ կը նկատուի Իտալիոյ կողմէ։ Հետեւաբար, իտալական կառավարութիւնը զինուորական ուժով կ'ուզէ գրաւել Պէնկազին ու Տրիպոլիսը։ Այս առթիւ Իտալիա կը սպասէ որ հոն գտնուող օսմ. պաշտօնէութեան հրաման տրուի, որպէս զի դիմադրութիւն չփորձէ։ Եթէ 24 ժամէն վերջնագրին պատասխան մը չտրուի, Իտալիա պիտի սկսի գրաւումի գործողութեանց։ Բ. Դուռը սեպտ. 29ին պատասխանած է այս վերջնագրին։ Բ. Դուռը կ'ըսէ թէ ինքը բնաւ արգելք եղած չէ իտալական դրամագլխին և ձեռնարկութեանց տարածուելուն և որուն իբր ապացոյց ծառայելու բաւական են վերջերս Տրիպոլսոյ մէջ Իտալացիներուն տրուած անտեսական առանձնաշնորհումները։ Գալով Ափրիկեան Տրիպոլսոյ անդորրութեան, հոն օտարահպատակներուն երկիւղ պատճառող ո՛ և է պատճառ չկայ, ո՛չ ալ ժողովրդեան մէջ ո՛ և է գրգռում։ Իսկ բաց ի սեպտ. 23էն ղրկուած ռազմամթերքներէն, ուրիշ ո և է փոխադրանաւ ղրկուած չէ։ Իտալական կառավարութիւնը եթէ զինուորական գրաւումի նման ձեռնարկէ մը ետ կենայ, օսմ. հողային ամբողջութեան չդպչելու պայմանաւ երկու տէրութեանց միջեւ գտնուող խնդիրները Բ. Դուռը պատրաստ է կարգադրելու։ Իտալական կառավարութիւնը ասոր վրայ պատերազմ հրատարակող յայտարարութիւն մը ներկայեց օսմ. կառավարութեան։

⁂ Տրիպոլսոյ իտալական հիւպատոսը կուսակալին յանձնած է Բ. Դրան ուղղուած վերջնագրին պատճէնը։ Հիւպատոսը զեկուցած է թէ գերմանական հիւպատոսը պիտի պաշտպանէ իտալական շահերը։ Բոլոր հանրային շէնքերուն վրայ օսմ. դրօշին քով գերման դրօշը պիտի պարզուի։

⁂ Առջի իրիկուն շրջաբերական հեռագրով մը արտասահմանի օսմ. դեսպաններուն և նահանգային իշխանութեանց զեկուցուեցաւ Թուրքիոյ և Իտալիոյ միջեւ բացուած պատերազմը։

⁂ Իտալական կառավարութիւնը բոլոր տէրութեանց զեկուցած է պատերազմի յայտարարութիւնը և Պէնկազիի ու Տրիպոլսոյ ծովեզերքին պաշարումը։

⁂ «Նոյէ Վիէնէր» կ'ըսէ թէ պէտք է հիմա բոլորովին կրաւորական ընթացք մը բռնել Թուրքիոյ հանդէպ, քանի որ Ժէօն-Թիւրքերը փոփոխել յարուցին Ռուսիոյ դէմ, որ հիմա չի կրնար օգնել անոնց։ «Րէչ» կ'ըսէ թէ Իտալիոյ վերջնագիրը զուրկ է ամօթի ամէն զգացումէ և [illegible] ժամանակը կը յիշեցնէ։

⁂ Իտալական վերջնագրին պատճէնը մեծ տէրութեանց հաղորդուելով անոնց կարծիքը ուզուեցաւ։ Տէրութեանց տուած պատասխաններէն և Պոլսոյ դեսպանական շրջանակներէն առնուած լուրերէն կը հասկցուի թէ տէրութիւնները բոլորովին չէզոք կը մնան։ Սակայն Պերլինէն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ գերման դահլիճը Վիլհէլմ կայսեր կողմէ նոր հրահանգներ ղրկած է Հռոմի գերմանական դեսպանին, նոր և ազդու դիմում մը ընելու համար արտաքին գործոց նախարարութեան մօտ։

⁂ Պանտրմա—Սօմա երկաթուղիին գծին վրայ աշխատող բոլոր իտալացի գործաւորները դէպ ի Պոլիս ճամբայ ելած են։

⁂ Տրիպոլիսէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ տեղւոյն թուրք և արաբ շրջանակներուն մէջ մեծ յուզում կը տիրէ, Իտալացիները նաւահանգիստին մօտենալուն պատճառաւ։ Իտալական նաւաբաժինը բաց ծովը ելած է, սակայն մէկ քանի մարտանաւեր ծովեզերքին մօտ կը մնան։ Ամբողջ ժողովուրդը ծովեզերքին վրայ կը բնակի։ Իտալական հիւպատոսը ազդարարած է որ հոնկէ հեռանան։

⁂ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ հետ հեռագրական հաղորդակցութիւնները խզուած էին առջի օր, հեռագրատունը Իտալացիներուն կողմէ գրաւուած ըլլալով։ Սակայն [illegible] կողմէ հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Իտալացիները զօրք չեն հանած ցամաք, որով հեռագրական հաղորդակցութիւնները կը շարունակուին։

⁂ Վիէննական բոլոր թերթերը կը պահանջեն որ եւրոպական դիւանագիտութիւնը հսկէ Պալքաններու խաղաղութեան վրայ։ Գերմանիա և Աւստրիա-Հունգարիա մասնաւորապէս շահ ունին որ Թուրքիա չտկարանայ Եւրոպայի մէջ։ Թուրքիան Ափրիկէի մէջ ունեցած արդի սահմաններուն համար Ֆրանսայի և Անգլիոյ դէմ պէտք է վստահանայ։

⁂ Բարիզի օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ և ազատութեան հերոս Ֆէթհի պէյ Իտալիոյ յարձակումներուն դէմ հայրենիքը պաշտպանելու համար Ափրիկեան Տրիպոլիս մեկնած է։

⁂ Իտալիոյ գործակատար Պ. տը Մարթինօյի և դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեաներուն ըստ սովորութեան անցագրերը յանձնուած են։ Կը հաւաստուի թէ օսմ. երկրին մէջ գտնուող իտալահպատակներու պաշտպանութիւնը Ռուսիոյ կամ Գերմանիոյ դեսպանատուններէն մէկուն պիտի յանձնուի։

⁂ Իտալական կառավարութեան կողմէ օսմ. կառավարութեան դէմ գաղտնի կերպով կատարուած են դիւանագիտական գործողութիւնները։ Դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Գրօյանի պատերազմի յայտարարութիւնը յանձնելէն գրեթէ քառորդ ժամ յետոյ թշնամութիւնները սկսած ըլլալու հեռագիրները հասան, ինչ որ ցոյց կու տայ Իտալիոյ անազնիւ ընթացքը։

⁂ Բոլորովին անհիմն է իտալական նաւատորմին Բրէվէզայի մէջ զօրք ցամաք հանած ըլլալու լուրը։ Այս զրոյցը ծագում առած է սա պարագայէն. ցամաքի վրայ խրող օսմ. թորփիլանաւին դրօշակը առնելու համար՝ իտալական նաւաբաժնէն չորս ծովային զինուորներ նաւակով թորփիլանաւին մօտ կ'երթան և օսմ. դրօշակները առնելէ յետոյ Բրէվէզայի ջուրերէն կը հեռանան։

⁂ Կ'ըսուի թէ անգլիական կառավարութիւնը Պոլսոյ իր դեսպանին հրամայած է որ օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող անգլիացի սպաները թողուն իրենց պաշտօնը։

⁂ «Լա Թիւրքի»ի տէրը, իտալահպատակ Պ. Գոնտոնի, մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի և դարձեալ [illegible] դրամագլուխով և «Մաթէն» անունով ֆրանսերէն թերթ մը պիտի հրատարակուի։

⁂ Իտալական գործակատար Պ. տը Մարթինօ մեկնելէն առաջ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ գերմանական և ռուսական դեսպաններուն հետ։

⁂ Պատերազմական Ատեանը յայտարարութեամբ մը կ'ըսէ թէ ներկայ քաղաքական կացութեան պատճառաւ ժողովրդեան միտքը յուզուած է. ուստի կ'ազդարարէ զգուշանալ հանրային ու գաղտնի գումարումներ և գրգռիչ հրատարակութիւններ ընելէ։ Այս վերջնական ազդարարութիւնը ընելով պատերազմական նախարարութիւնը կը զեկուցանէ որ ամէն տեղ զինուորական բաւարար ուժ պիտի գտնուի՝ հանրային անդորրութիւնը խանգարող արարքները զինու զօրութեամբ զսպելու համար։ Անպատշաճ հրատարակութիւններ ընող լրագիրներն ալ օրինական խստութեանց պիտի ենթարկուին։

⁂ Պատերազմական նախարարը առջի գիշեր ուշ ատեն օթօմօպիլով Թէրափիա երթալով գերմանական դեսպանին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

⁂ Սպայակոյտի մարմինը առջի օր, եղած հրաւէրի մը վրայ, կայս. պալատ երթալով խորհրդակցութիւններ կատարեց ձեռք առնուելիք զինուորական միջոցներուն վրայ։

⁂ Օսմ. բազմաթիւ սպաներ բանակէն հրաժարական կուտան, Ափրիկեան Տրիպոլիս երթալու և տեղացի կամաւորներուն հետ կռուելու համար թշնամիին դէմ։

⁂ Բ. Դուռ հասած հեռագիրներուն նայելով, Եգիպտացիներու խումբեր կը պատրաստուին Ափրիկեան Տրիպոլսոյ սահմանագլուխը անցնելու, իբր կամաւոր ծառայելու համար օսմ. հողին վրայ յարձակող թշնամիին դէմ։

⁂ Նախընթաց օր մայրաքաղաքէս մեկնեցան ոստիկան-զինուորներու մարզիչ Բօպիլան փաշա և օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող իտալացի բարձրաստիճան սպաներ։ Երէկ և այսօր ալ ուրիշ իտալացի սպաներ մեկնեցան։ Հազարապետ Փարոսինի, գէր-գնդապետ Չիքօնեանի ու հազարապետ Էնրիքօ Ալպէրա որոնք արձակուրդով Իտալիա կը գտնուէին, հրաման ստացած են Թուրքիա չդառնալու։ Տասլիգոնի մէջ գտնուող իտալացի սպաներն ալ պիտի հեռանան։ Զօրավար Պաւուման ոստիկան-զինուորներու հրամանատար անուանուած է։

⁂ Օսմ. Քօմիթէի կեդրոնը սա յայտարարութիւնը հրատարակած է.— «Ափրիկեան Տրիպոլսոյ նկատմամբ Իտալիոյ սնուցած թշնամական մտադրութիւնները վերջապէս ի յայտ եկան։ Իտալիոյ գործակատարը այսօր ծանուցագիր մը տալով Բ. Դրան, կ'ըսէ թէ օսմ. կառավարութիւնը իր քաղաքակրթական ու մարդկային պարտականութիւնը չի կրնար կատարել Ափրիկեան Տրիպոլսոյ մէջ, և թէ Իտալիա մօտ ըլլալով Ափրիկեան Տրիպոլսոյ ու սերտ յարաբերութիւններ ունենալով անոր հետ, ցաւալի կը գտնէր այդ վիճակը։ Իտալիա իրեն աւագ պարտականութիւն նկատելով Ափրիկեան Տրիպոլսոյ այդ բարենորոգումը, որոշած է զայն գրաւել և այդ գործողութեան պիտի ձեռնարկէ վերջնագրին տրուելէն քսանըչորս ժամ յետոյ։ Իտալիա հարկ դատած է այդ ազդարարութիւնը ուղղելու Բ. Դրան, որպէս զի Ափրիկեան Տրիպոլիս գտնուող օսմ. պաշտօնատարները ընդդիմութիւն չփորձեն։ Իսկ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ տրուելիք կառավարական ձեւը, այդ նահանգը գրաւուելէն յետոյ պիտի որոշուի, կառավարութեան միջեւ գոյացած համաձայնութեամբ եղած կարգադրութեան մը հիման վրայ։ Ազգ մը, որ պատիւը կեանքէն նախապատիւ կը համարէ, բնականաբար այդ անպատկառ առաջարկը նախատինքով պիտի մերժէ։ Անշուշտ կառավարութիւնն ալ մերժողական պատասխան տուած է ատոր։ Բ. Դրան մերժողական պատասխանին վրայ եթէ Իտալիա իր սպառնալի առաջարկէն չհրաժարի, բնական է որ երկու տէրութեանց միջեւ պատերազմ պիտի ծագի։ Այն ատեն ամբողջ ազգը մէկ հոգի, մէկ մարմին դարձած, իր բոլոր միջոցները ի գործ պիտի դնէ թշնամիին դէմ։ Երբ պատերազմ յայտարարուի, Ափրիկեան Տրիպոլիսը դիւցազնաբար և անձնուիրութեամբ պիտի պաշտպանուի, իտալական հպատակները օսմ. կառավարութեան միջոցաւ պիտի վտարուին Թուրքիայէն, մեր երկրին մէջ անոնց ունեցած բոլոր վաճառանոցները ու հաստատութիւնները պիտի փակուին և իտալական վաճառատուններն ալ պիտի գոցուին։ Այն ատեն Օսմ. Քօմիթէն իրեն նուիրական պարտք պիտի համարէ հայրենասիրական ամէն կարգի գործողութեանց յանձնառու ըլլալ քաղաքակրթական և մարդկային պարտականութեանց մէջ քննադատ ու արդարութիւնը խիստ ազնիւ կերպով ստանձնող կառավարութեան մը հանդէպ։ Ազգին աջակցելու նուիրական պարտականութիւնը ստանձնելով Քօմիթէն ամբողջ ուժը պիտի աշխատի ի գործ դնելու ազգ. արտակարգ միջոցները տնօրէն կանոնաւորութեան մը մէջ դնելու։ Սոյն որոշումներուն գործադրութիւնը թողլով պատերազմին պաշտօնապէս հրատարակուելուն, յոյս ունինք որ մեր ժողովուրդը մեծ ազգերուն վայելուչ լրջութեամբ ու պաղարիւնութեամբ պիտի հետեւի երկրին ընթացքին։ Իտալական հպատակներուն նկատմամբ կառավարութիւնը պէտք եղած կարգադրութիւնները պիտի ընէ։ Հետեւաբար ժողովուրդը բնաւ չպիտի զիջանի անոնց դպչիլ, և ատով պիտի ապացուցանէ որ Իտալացիներէն աւելի արդարասէր և քաղաքակիրթ ազգ մըն է։ Կատարելապէս վստահ ենք թէ ժողովուրդը առաջուան պէս մարդասիրութեամբ պիտի վարուի միւս տէրութեանց հպատակներուն հետ, քանի որ անոնց կեանքը, ինչքը և պատիւը մեզի յանձնուած են։ Հայրենիքին տեւուր փորձութեան այս շրջանին, բոլոր անձնուէր ու հայրենասէր զաւակներուն պարտք կը համարինք հրաւէր ուղղել թէ անհրաժեշտ է կատարեալ համերաշխութեամբ ապրիլ։»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿՏԱԿԱՑ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Կտակաց Հոգաբարձութիւնը երէկ լիագումար նիստ գումարելով, ի մէջ այլոց զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։ 1. Բնիկ Իւթիւրճի հանգ. Յովհաննէս Ջաղըրճեան իր կենդանութեանը Պոլսոյ Ազգ. Հիւանդանոցին կտակած է իր սեփականութիւնը եղած Զմիւռնիա Օսմանիէ չուկայ Սնուրի խանին մէջ քարուկիր անձնակ մը, պայմանաւ որ իր մահուընէն վերջը այդ կալուածը ծախուելով անոր արժէքով ուրիշ կալուած մը գնուի և վագըֆ ըլլայ հիւանդանոցի։ Կտակարարին զաւակները նամակով մը իրենց հանգուցեալ հօրը կամքը յայտնած և գործադրութիւնը խնդրած ըլլալով, որոշուեցաւ յանձնարարել հիւանդանոցի հոգաբարձութեան ըստ այնմ վաճառման ու գնման գործողութիւնը կատարել։ 2. Օրթագիւղի Խորհուրդը նամակով մը յայտնելով որ եկեղեցւոյ կտակեալ կալուածներէն ոմանք քայքայուած և ապօրէն վիճակի մէջ մնացած են և միւս կողմէ կալուածական և այլ տուրքերը հետզհետէ բարդուելով եկեղեցւոյ սնտուկին վրայ բեռ մը եղած են, արտօնութիւն խնդրած էր վաճառել այդ կալուածները և արտադրած արդիւնքը Տնտես. Խորհրդոյ հսկողութեան ներքեւ ի պահ դնել մինչեւ որ այդ կտակներու սահմանադրութիւնները քննելով կարեւորը տնօրինուի։ 3.— Բերայի և Ֆերի գիւղի Թաղ. Խորհուրդներուն միջեւ ծագած մատակարարական խնդրոյն առթիւ 500 ոսկիի կտակային խնդիր մը ծագած և Թաղ. ժողովը պէտք տեսած էր Կտակաց հոգաբարձութենէն ստուգել այդ պարագան։ Հոգաբարձութիւնը իր դիւանէն տեղեկանալով որ այդ կտակի մասին որ և է արձանագրութիւն չկայ կտակաց մայր տոմարին մէջ և այդ մասին հակասական են Ֆերի գիւղի ու Բերայի Թաղ. Խորհուրդներուն տեղեկութիւնները որոշեց կտակարարին ժառանգորդներէն ստուգել այդ պարագան և տեղեկագրել Թաղ. ժողովին։ 4. Շուրջ 120 տարի առաջ Գէորգ քահանայի մը զաւակը կարինի Լուսոյ գիւղի մէջ ջրաղաց մը կտակած էր գիւղին ժողովուրդին ցորենը ձրի աղալու համար։ 42 տարի առաջ Երզնկացու Գրիգորեան Մակար անուն ազգայինը իրեն սեփականել ուզելուն գիւղացիներուն կողմէ Տէր Սարգիսեան Սահակ անուն ազգայինը դատ բացած և վճռագիրը ստանալէ վերջ գիւղացիներուն հաւանութեամբ ինք միւթէվէլլի նշանակուած էր։ Այժմ յիշեալ Սահակ մեռած ըլլալով այդ իր տղան Թագւոր իւրացնել կ'ուզէ այդ ջրաղացքը։ Կտակաց Հոգաբարձութիւնը այդ մասին Լուսոյ գիւղի Թաղ. խորհրդոյ և Կարնոյ առաջնորդարանէն եկած գիրերը կարդալով և տեղեկանալով որ Էվգաֆի նախարարութեան կողմէ այդ ջրաղացքի մանրամասնութիւնները Կարնոյ առաջնորդէն։ Ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ Միջագետքի եկեղեցւոյ կտակեալ տան մը ինչպէս նաեւ Կէտիկփաշայի եկեղեցւոյ վերաբերեալ կտակային խնդիրներով։

ԶՈՒՆԴԵԱՆ ՍԱՆՈՒՀԻՆԵՐԸ

Զանդեան Սանուհի ընտրութեան քննիչ Մասնախումբը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։ Մրցման մասնակցեցան վեց աղջիկներ 2ը Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանէն, 1ը Հօմ-Սգուլէն, 2ը Էսաեան վարժարանէն և 1ը Պրուսայի Քալանթարեան վարժարանէն։ Քննութիւնը գրաւոր եղաւ, նախ ֆրանսերէն լեզուի և ապա հոգեբանութեան։ Քննութիւնները պիտի շարունակուին յառաջիկայ հինգշաբթի օր։

ԲԵՐԱՅԻ ԱԶԳ. ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Բերայի Ազգ. գերեզմանատան փաստաբանական մասնախումբը երէկ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ և մանրամասնօրէն ուշադրութեան առաւ այդ մասին եղած գրութիւնները և Քաղաքապետութեան կողմէ հաղորդուած քարտէսը և յետ խորհրդակցութեանց՝ երկրին օրէնքներուն և արդի պահանջումներուն բացարձակապէս անհամաձայն գտաւ այդ քարտէսը և որոշեց յառաջիկայ չորեքշաբթի օր երկրորդ նիստ մը գումարել և իր խորհրդակցութիւններուն արդիւնքը տեղեկագրել Ազգ. Վարչութեան։

„ԿՈՒԿՈՒԿ'' ԵՐԳԻԾԱԹԵՐԹԸ

Այսօր հրապարակ ելաւ «Կուկուկ» ազգ. երգիծաթերթի 31րդ թիւը ճոխ ու ահեկան բովանդակութեամբ։ Լեցուն ծաղրանկարներ և քրքջալից նիւթեր։ Ութը մեծադիր էջով այս ազգ. երգ'ծաթերթերը միայն 10 փարա է։

⁂

Մամուլի տակ է 1912 տարուան ամենէն զուարճալի հրատարակութիւնը՝ «ԿԻԿՕՑԻ ՄԱՐԵՑԱՑՏ»ը։ Գին 5 դրշ.։ Հրապարակ կելլէ մէկ քանի շաբթէն։

ՕՍՄ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ
ԵՐԷԿԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ՊԻՏԻ ԲԱՑՈՒԻ 2 ՕՐԷՆ

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԻՐԱՏԷՆ
ԵՒ
ԻՐ ԽՕՍՔԵՐԸ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՂՂՈՒԱԾ

ԱՀՄԷՏ ՐԻԶԱ ՊԷՅ
Կ'ԱՌՆԷ ԿԸ ՔԱՇԻ

ԿՌԻՒ
ԲԱՆՉԷ ՏՕՐԷՖԻ
ԵՒ ՄԱՀԻՐ ՍԱՅԻՏ ՊԷՅԻ ՄԻՋԵՒ

Պոլիս գտնուող օսմ. երեսփոխանները, թերթերու մէջ եղած մասնաւոր հրաւէր մը համաձայն, երէկ, ժամը 1ուկէսին (Ը. Ե.) գումարուեցան Սալը Բազարի խորհրդարանին մէջ և ընդդիմադիրներէն Լութֆի Ֆիքրի պէյ՝ նրբանցքներուն մէջ պտտելով հանդերձ, իրեն հարցում ուղղողներուն կը պատասխանէր թէ կը վախնայ որ երեսփոխանները այսօրուան (երէկ) թերթերուն մէջ Շէվքէթ փաշայի յայտարարութիւնը կարդալով վախնան և հոս չեն գան։

Բայց ժամը 1ուկէսին արդէն 50ի մօտ երեսփոխաններ, մասնաւորաբար ընդդիմադիրներէ բաղկացած, հաւաքուեցան սրահին մէջ։ Ներկայ էին ի մէջ այլոց Ահմէտ Րիզա, Մէճտի, Լութֆի Ֆիքրի, Տօքթ. Րըզա Թէվֆիգ, Մահիր Սայիտ, Րիզա Նուր, Գօզմիտի, Գեղամ, Պօչօ և Բանչէ Տօրէֆ էֆ.ները, Րիզա փաշա, Իսմ. Հագգը փաշա և ուրիշներ։

Վիճաբանութիւնները սկսան և ամենէն առաջ խօսք առաւ պուլկար երեսփոխան Բանչէ Տօրէֆ էֆ., որ դէմ կեցաւ ժողովը ժամանակէն առաջ նիստի հրաւիրելու առաջարկին. «դուք, ըսաւ, իրաւունք չունիք այս տեսակ որոշումներ տալու. ատիկա Դահլիճին իրաւասութեան մէջ է. արդէն սահմանադրութեան մէջ ոչ մէկ տեղ կը հանդիպինք որ պատերազմի առթիւ Երեսփ. Ժողովը նիստ գումարէ»։

Ձայներ.— Ընդհակառակը.

Բ. Տօրէֆ.— Կրնա՞ք օրինակ մը ցոյց տալ.

Ձայն մը.— Թուրքեւռուս պատերազմի միջոցին մեր Երեսփ. Ժողովը իր նիստերը կը շարունակէր։

Ներկայ երեսփոխաններէ ոմանք պուլկար երեսփոխանին խօսքերէն սրտմտած սկսան յարձակիլ անոր վրայ։

Մահիր Սայիտ պէյ.— Կ'երեւի Բանչէտօրէֆ էֆ. օսմ. պատմութիւն չէ կարդացած և միայն հետեւած է պուլկար պատմութեան. (բանախօսը տեսնելով որ իր խօսքերը սխալ կը հասկցուին պուլկար երեսփոխաններէն) ես ոչ մէկ ցեղի դէմ մասնաւոր նկատում մը ունիմ և երբեք նախատելու մտքով չէ որ ըսի այդ խօսքերը։

Այդ միջոցին Բանչէտօրէֆ և Մահիր Սայիտ պէյ իրարու մօտեցան կռուելու համար և սակայն Րիզա Նուր պէյ և ուրիշներ միջամտեցին. հաւանական ծեծկռուքի մը առաջքը առնելու համար ոստիկաններ դուրս հանեցին Բանչէ Տօրէֆ էֆէնտին, ուրկէ վերջ կարգ մը իթթիհատական երեսփոխաններ ևս մեկնեցան սրահէն։

Պօչօ էֆ. գլխով ըսաւ որ իրենք հաւաքուած են ոչ թէ դահլիճը կամ իթթիհատի կուսակցութիւնը՝ երկրին գլխուն եկած դժբախտութեան առթիւ քննադատելու և մեղադրելու, այլ խորհրդակցութիւններ կատարելու Խորհրդարանը ժամանակէն առաջ բանալու համար։

Ֆուատ փաշա (Բրիշթինա).— Դահլիճը դեռ նոր կազմուեցաւ. թողունք որ աշխատի. միայն մեր փափաքը յայտնենք դահլիճին և ան ալ թող ներկայացնէ կայսեր։ Նոր դահլիճն ալ նախորդին պէս չվստահեցնենք։

Յետոյ Տօքթ. Րըզա Թէվֆիգ պէյ խօսքը ուղղելով Ահմէտ Րիզա պէյի ըսաւ.— «Մ. և Յ. քոմիթէի կեդրոնի ազդման տակ դուն էիր որ Կայսեր յանձնարարեցիր Սայիտ փաշան եպարքոս անուանելու, որպէսզի Քեամիլ փաշայի թեկնածութիւնը վիժի։

Ահմէտ Րիզա պէյ բացարձակապէս հերքեց այս խօսքերը և ըսաւ որ ինք ոեւէ մասնակցութիւն չունի այդ գործերուն մէջ և թէ ինք ևս կուսակից է որ Խորհրդարանը օր առաջ բացուի։

Տօքթ. Րիզա Նուր.— Կուսակցութեան կեդրոնէն հրաման եկած է և դուն ըստ այնմ կը շարժիս. մեզի կը խաբես և Խորհրդարանի բացման խնդիրը կը ձգձգես։

Ուրիշ երեսփոխաններ ալ միեւնոյն դիտողութիւնները ըրին և մասնաւորապէս դիտել տուին Ահմէտ Րիզա պէյի թէ ինք եթէ ձգձգել չէր ուզեր բացումը, ինչո՞ւ հինգշաբթի խորհրդակցութեան միջոցին տրուած որոշումը՝ կայսեր դիմելու և իրատէն հանելու մասին, մինչեւ այսօր չէր գործադրած։

Ահմէտ Րիզա պէյ պատասխանեց թէ՝ հինգշաբթիէն վերջ թէեւ քանիցս պալատ գացեր է կայսեր ներկայանալու, բայց անկարելի եղեր է այդ մասին խօսիլ, քանի որ Տրիպոլիի խնդրին առթիւ շարունակ Նախարարաց Խորհուրդը նիստ կը գումարէր։

Յետոյ ներկաները ձեռնարկեցին երեսփոխաններէ կազմուած պատգամաւորութեան մը ընտրութեան, որպէսզի Տոլմա Պաղչէի պալատը երթալով ներկայանայ կայսեր և խորհրդարանի բացման իրատէին շնորհումը խնդրէ։ Հակառակ անոր որ հինգշաբթի օր Ահմէտ Րիզա պէյի յանձնուած էր այս պաշտօնը, երէկ ոչ մէկ քուէ ստացաւ և ընտրուեցան՝ Իսմ. Հագգը փաշա (Ամասիա), Տօքթ. Րիզա Նուր պէյ (Սինօպ), Գօզմիտի էֆ. (Պոլիս), Մէհմէտ էֆ. (Տրապիզոն) և Էօմէր Լութֆի էֆ. (Պասրա)։

Պատգամաւորները մեկնեցան պալատ ժամը 2ուկէսին մօտերը։ Իսկ Ահմէտ Րիզա պէյ յայտնապէս վշտացած առաւ քալեց ժողովարանէն։

Երբ պատգամաւորները պալատ գացին, Ա. սենեկապետը տեղեկութիւն առաւ Սուլթանին, որ նախապէս թելեֆոնով հաղորդակցութեան մտաւ Սայիտ փաշայի հետ և կէս ժամ վերջը իր ներկայութեան ընդունեց պատգամաւորները։ Տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ ոտքի վրայ։

Ամասիոյ երեսփոխան և չափաւոր-ազատականներու նախագահ Իսմայիլ Հագգը փաշա խօսք առնելով նախ մաղթանքներ ըրաւ կայսեր, յետոյ շարունակելով իր խօսքերը ըսաւ.— «Իտալացիներու ապիկար յարձակումէն վերջ, բնական է որ մեր Սուլթանը մեզի պէս զգածուած է. 30 միլիոն օսմանցիներս միշտ պատրաստ ենք ձեր Վեհափառութեան և հայրենիքին համար մեր արիւնը թափելու։ Այսօր եկած ենք խնդրելու Ձեր Վեհափառութենէն որ Խորհրդարանի բացման Իրատէն շնորհէք. քանի որ վստահ ենք թէ՝ Ձեր Վեհափառութիւնն ալ փափաքող է։»

Կայսրը որ սաստիկ յուզուած էր, հետեւեալ կերպով պատասխանեց.—

«Էվվէլճէ արզու իթմանէ մէճլիսին քիւշատը ճիհէթինտէ օլտուղը հալտէ Հագգը փաշանըն խիլաֆը վէ իհմալ, վէ խարպը նէթիճէսինտէ, պու ամալի թէէխխուրէ օղրամըշ տըր։ Մէճլիսին հէման քիւշատընը Իրատէ վէ արզու էթմէքթէյիմ։ Պէն Թարիխս մէրաքլըսը իմ. տայիմա Թարիխի օղումաղլա իշթիղալ խալըրըմ, Ֆագաթ Իթալիանըն պու թէճավիւզքեարանէ հարէքէթի Թարիխտէ թէսատիւֆ էթմէտիմ։ Խարիճէ վէ Սէլանիքի կէօրտիւմ։ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա իսթիֆասընա մանի օլտում։ Ախշամ ամալիմ մէճլիսէ մէպնի տիր։ Անասըր մուխթէլիֆէ օսմանլըլարըն իթթիֆաքը խուսուսունտաքի արզուլարըմ մէմալիքին սէլամէթինէ սաղըր դավլէթլէրին թէշէպպիւսլէրինին նէթիճէսի օլըր»։

Պատգամաւորութիւնը կրկին մաղթանքներ ընելով, մեկնեցաւ կայս. պալատէն։ Խորհրդարանի մէջ, Իսմայիլ Հագգը փաշա հաղորդեց կայս. իրատէն, ուրկէ վերջ ներկայ երեսփոխանները մեկնեցան։

⁂ Պոլիս գտնուող երեսփոխանները այսօր դարձեալ պիտի գումարուին Խորհրդարանին մէջ։

⁂ Բացման իրատէն այսօր պիտի հաղորդուի Բ. Դուռ և Ներքին գործոց նախարարը ըստ այնմ հեռագիրներով Պոլիս պիտի հրաւիրէ բացակայ երեսփոխանները։

⁂ Վաղը կամ երկուշաբթի կը բացուի Խորհրդարանը և կը կարդացուի Խաթթը Հիւմայունը։

⁂ Հրեայ երեսփոխան Ֆարաճի էֆ. երէկ յայտարարեց մեզ թէ՝ Սայիտ փաշա ևս կողմնակից է որ ժամանակէն առաջ բացուի Երեսփ. Ժողովը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՏԱԼԱԿԱՆ
ԵՐԿՈՒ ՅԱԾԱՒՈՐԱԿ ԸՆԿՂՄԱԾ
ԵՒ
ԵՐԿՈՒ ՀԱՏ ՎՆԱՍՈՒԱԾ
ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ԿՈՂՄԷ
ՔԻՈՍ ԿՂԶԻԻ ՌԱՑԵՐԸ

ԻՏԱԼԻԱ ԶՕՐՔ ԿԸ ՀԱՆԷ ԲՐԷՎԷԶԱ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ
ԶՕՐՔ ԿԸ ՀԱՄԱԽՄԲԷ

ՆՈՐ ԵՊԱՐՔՈՍ
ՍԱԻՏ ՓԱՇԱ Բ. ԴՐԱՆ ՄԷՋ

ԽԱԹԹԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆԻՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄԸ

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ
ՕՍՄ. ԵՐԿՈՒ ԹՈՐՓԻԼԱՆԱՒԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Այս գիշեր ուշ ատեն հասած անթել հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Իզմիրի և Քիոս կղզիին միջեւ օսմ. նաւաբաժնէն «Թուրղութ Րէիս» և «Պարպարոս Խայրէտտին» զրահաւորները դիմացին ելլող իտալական յածանաւակներու նաւաբաժնին հետ կռուի բռնուելով, իտալական յածանաւակներէն երկուքը կ'ընկղմեն և միւս երկուքին ալ վնաս կը հասցնեն։ «Պարպարոս Խայրէտտին» և «Թուրղութ Րէիս» ոեւէ վնաս կրած չեն։

⁂ Քաղուած մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն, կը տեղեկանանք թէ իտալական նաւաբաժինը, որ Բրէվէզայի նաւահանգստին մօտեցած էր, ցամաքին այն մասին վրայ զինուոր հանած է, ուր թնդանօթները չէին կրնար հասնիլ։

⁂ Եանեայէն կը հեռագրեն թէ իտալական նաւաբաժինը Բրէվէզայի մօտերը գտնուող օսմ. թորփիլանաւերուն վրայ կրակ բացած է։

⁂ Մարաքաշփլիս մէջ գտնուող իտալահպատակներուն թիւը 20.000 կը հաշուուի իտալական հիւպատոսարանի մէջ եղած արձանագրութեան համաձայն։

⁂ Հռոմի և իտալական ուրիշ քաղաքներու մէջ գտնուող օսմ. հպատակներուն շահերուն պաշտպանութիւնը ամերիկեան հիւպատոսարաններուն պիտի յանձնուին։

⁂ Հաւաստի աղբիւրէ կը տեղեկանանք թէ հելլէն կառավարութիւնը զինուորական համախմբումներ կը կատարէ Թուրքեւհելլէն սահմանագլխին վրայ։ Օսմ. կառավարութիւնը տեղեկացած ըլլալով այս պարագան, ինքն ալ պէտք եղած միջոցները ձեռք առած է։

⁂ Տրիպոլսոյ իտալական հիւպատոսին ստացած հրամանին վրայ, տեղւոյն իտալական գաղութը մեկնեցաւ շոգենաւով։

⁂ Օսմ. դրօշ կրող նաւերուն հրաման տրուեցաւ նեղուցէն դուրս չելլելու։

⁂ Նորէն սկսեալ, Միջերկրականի և Արշիպեղագոսի ծովուն փարոսները պիտի մարուին, տրուած հրամանի մը համաձայն։

⁂ Պէնկաղիի երեսփոխան Եուսուֆ Շէթվան և Ֆիզանի երեսփոխան Ճամի պէյերը կը մնան իրենց ընտրական շրջանակին մէջ, խրախուսելու համար տեղացիները, հակառակ անոր որ ազատ են քաղաքէն հեռանալու։

⁂ Իտալ. նաւաբաժինը յարձակում գործած է Եանեայի Զամլըգ ծովեզերքին առջեւ գտնուող երկու օսմ. թորփիլանաւերու վրայ։ Կը կարծուի թէ այդ երկու թորփիլանաւերն են «Ալփակօթ» և «Համիտիէ»։

⁂ Պատերազմական նախարարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առնէ մայրաքաղաքիս բարեկարգութեան համար, որպէսզի ցաւալի միջադէպեր չպատահին։ Ոստիկանութեան տնօրէնը կայս. պալատ երթալով Նախարարաց Խորհուրդէն կարգ մը հրահանգներ ստացաւ հանրային բարեկարգութեան մասին։

⁂ Նաւային սպայակոյտը երէկ ծովային պաշտօնատան մէջ նիստ գումարելով երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց օսմ. Նաւատորմին հետեւելիք ուղղութեան վրայ։ Նաւատորմին մէջ ծառայող սպաներու և զինուորներու ընտանիքները ծովային պաշտօնատուն դիմելով տեղեկութիւն ուզեցին իրենց պարագաներուն վրայ։

⁂ Պոլսոյ բոլոր պահեստի զինուորները 305, 306, 307, ինչպէս նաեւ 299էն մինչեւ 304 զինուորները, զէնքի տակ պիտի կոչուին։ Արդէն գաւառներու նոյն կարգի զինուորները զէնքի տակ կոչուած են։ Բ. Դրան հասած լուրերու համաձայն, ժողովուրդը շատ սիրով պատասխանած է այդ զօրակոչին։

⁂ Կ'ըսուի թէ պետական ատեաններէն կազմուած մեծ խորհուրդ մը պիտի գումարուի, երկրին տագնապալից կացութեան վրայ խորհրդակցելու համար։

⁂ Հանգստեան կոչուած ծովակալ Խալիլ փաշա վերին հրամանատար անուանուած է օսմ. Նաւատորմին։

⁂ Ծերակոյտի Նախագահ Սայիտ փաշա ընդունած ըլլալով վարչապետութիւնը երէկ կէս օրէն յետոյ, ժամը ութին, Շէյխ-իւլ-իսլամ Մուսա Քեազըմ էֆ.ի հետ կայս. պալատ գնաց։ Նոր եպարքոսը և Շէյխ-իւլ-իսլամը կայսեր ներկայանալէ յետոյ շոգեմակոյկով Սիրքէճի գացին։ Հոն պալատական կառքերով և հանդիսաւոր թափօրով առաջնորդուեցան Բ. Դուռ։ Ճամբուն վրայ խռնուած ժողովրդեան անհամար բազմութիւն մը ջերմապէս կը ծափահարէր Նոր վարչապետը։ Բ. Դրան ընդունարանին մէջ կատարուեցաւ Խաթթը Հիւմայունի ընթերցումը, որուն բնագիրը սա է.—

ԲԱՐՁՐԱՇՈՒՔ ՎԵԶԻՐՍ ՍԱԻՏ ՓԱՇԱ,

Իպրահիմ Հագգը փաշայի հրաժարմամբ, եպարքոսութեան պաշտօնը ձեզի յանձնուած է Ձեր փորձուած հեռատեսութեան, հայրենասիրութեան և կարողութեան համար, իսկ Շէյխ-իւլ-իսլամ Մուսա Քեազիմ էֆ իր պաշտօնին մէջ վերահաստատուած է։

«Սահմանադրութեան բարեփոխեալ 27րդ յօդուածին համաձայն. դահլիճին անդամները անուանելով ներկայացնելիք իրատէ կ'ընեմ։

«Բարձրեալն Աստուած բարի յաջողութիւններու արժանացնէ»։

ՏՕՔԹ. ՏԱՏՈՒՐ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱԿԱՆՋԻ, ՔԻԹԻ ԵՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Հիւանդ կ'ընդունի, ինչպէս միշտ, կէսօրէն վերջը, իր Բերայի դարմանատան մէջ։ Պոլսոյ իր յարգոյ յաճախորդներուն դիւրութիւն ընծայելու համար, հիւանդ պիտի ընդունի նաեւ առաւօտեան ժամը 9-11, Սրսէնաքի դեղարանը, Սիրքէճի (բացի ուրբաթ և կիրակի օրերէն)։

ՏՕՔԹ. Ա. ԱՐԵՒԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՖԻԼԱՏԷԼՖԻԱՅԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ԵՒ ԱՆԴԱՄԱԶՆՆԱԿԱՆ ԳՈԼԷՃԷ
ՎԿԱՅՈՒԱԾ
[illegible] Բերա Թէքէ Փող. թիւ 37
5—5

ԱԹԻԼՈՒՄ, 1 ՂՐՈՒՇ
ԲԵՐԱ, ՍՍՄԱԼԸ-ՄԷՍՃԻՏ, ԹԻՒ 9
ՊԱՍԱԺ Տ'ԷՕՐՕՓ, ԹԻՒ 18
19—30

ՏԵՂԱԿԱՆ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐ
ԶՈՒՏ ԽԱՂՈՂԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
Գ. Տ. ՏՕՏՕՖՈՒԼՕՍԻ
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ԳԸՐԳ ՔԻԼԻՍԷ

Եւրոպական կատարելագործութիւններով օժտուած սոյն Գործարանին մէջ ամենավերջին դրութեամբ և զուտ խաղողէ կը պատրաստուին տեղական ոգելից ըմպելիներ, ինչպէս Քօնեաք, Տիւզ օղի, Մասթիքա, Րուսօլ, Էլիքսիր, Վիշնէլի գօնեաք, Խարտալէ, Ծմրուխտ քաղցու (չիրա), Հին Գինիներ, Րուփ (բէքմէզ), վերջապէս ամէն տեսակ առաջնակարգ ըմպելիներ։

Պոլսոյ կեդրոնատեղին է Սիրքէճի, նոր նամակատան դիմաց, Գնաճեան խանին կից, մեծ մթերանոցը։

ԸՆԴՀ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Պ. ՖԼՕՐԻՏԻՍ

Խոլերայի ներկայ համաճարակին ատեն կը յանձնարարուի գործածել միայն անխարդախ ըմպելիներ։
52—16

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐՓԷԹ ԸՆԿ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
400.000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Իզմիր, Քարափին վրայ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պաղչէ Գափու
ՍՏԱՄՊՕԼԵԱՆ ԽԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ
ԱՄԵՆԷՆ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔԸ
ՊԱՏՈՒԷՐՈՎ ԳՈՐԳԵՐ
ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԵՒ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ,
ԲԱՑԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐՈՎ.
Քառակուսի կանգունը 40 գրուշ սկսեալ
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՔԻԼԻՄ ԳՈՐԳԵՐ.
ՔԱՌ. ԿԱՆԳՈՒՆԸ 20 ՂՐՈՒՇ ԱՐԺԱՔ
ԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

قاما قونیاغی وشرابلری خالص وحیلەسزدر . بیوك بقالیه مغازەلرندە بولنور.
دپوسی : غلطەدە موغخانەدە نومرو ٥١

ՔՕՆԵԱՔ
ԳԻՆԻՆԵՐ
ՔԱՄՊԱ
ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՆԻՆԵՐ
ԱՂԱՆԴԵՒԻ ԳԻՆԻՆԵՐ
ՔԱՄՊԱ

Ամէն մեծ նպարավաճառներու քով կը ծախուի։ Ընդհ. մթերանոցը Մումհանէ, թիւ 51, Կալաթա։
100—47

ՄԷՆԻԷՐԻ - ՇՈՔՈԼԱՆ
ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԷՆ ՇԱՏ ՍՊԱՌՈՂՆ Է
Օրական սպառումն է 60,000 քիլօ
Փնտռեցէք ՄԷՆԻԷՐԻ ՇՈՔՈԼԱՆ, կեղծ անունէ զգուշացէք:

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ
ՆՈՐ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 16
ԷՊՈՒ ԱՂԱԶԱՏԷ ԷՍԻԳ ԷՐԶՐՈՒՄԻ
ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԱՊՐԱՆՔ

Այս անգամ Եւրոպայէն բերել տուած է ամենէն ընտիր կարագները։ Նոյնպէս այդ վաճառատան մէջ կը ծախուին Տրապիզոնի, Հալէպի, սիպիրեան, Դանուբի անխարդախ իւղերը և սոյնին նպարեղէնի վերաբերեալ ամէն տեսակ ընտիր ուտեստեղէններ։ Հանրութենէն կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն վաճառատունը։
16—50

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ

Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց, Անգլիոյ գերեզմանատան պարտէզի պատին քովինի փողոցը, Համալ Պաշը Ճատտէսի, թիւ 16 Անարեա Սալա Ապարտըմանին, 3 թիւ Ապարտըմանին մէջ պատուաւոր ընտանիքի մը կողմէ ճոխ կերպով կահաւորուած և մաքուր սենեակ մը կայ տրամադրելի՝ չափաւոր գինով. փափաքողներ (տիկին, օրիորդ և պարոն) պէտք է դիմեն յիշեալ հասցէին։

ՏՕՔԹ. ՔՕՉԷՆՊԼԱԹԻ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԵՐԱ ԹԻՒՆԷԼԻՆ ԲԱՂՉԻՆ ՄԷՋ
Ք. ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐՈՎ (ՌԷՕՆԹԿԷՆԵԱՆ
ՃԱՌԱԳԱՅԹԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ

Արսօնվալիզասիօն (էլեկտրական արագ հոսանքով), կալվանիզասիօն, ֆարատիզասիօն, էլեկտրաջրական լոգանքներ, էլեկտրական լոյսեր, էլեկտրոթերմական մասաժ, մեքենաբուժութիւն եւն. եւն. որոնցմով կը դարմանուին ջղային և ներքին հիւանդութիւններ, ինչպէս ամէն տեսակ անդամալուծութիւն, մկանային հիւծում, ջղացաւ, սիաթիք, կէս-գլխացաւ, ջլախտ, նէօրասթէնի, յօդակապերու յօդացաւ, կութ, գիրութիւն, շաքարախտ, ստամոքսի և աղիքի հիւանդութիւններ, [illegible], թութք, արթերիոսքլերօզ, անէմի ալ [illegible], դաշտանի խանգարումներ, մորթի քրոնիկ հիւանդութիւններ եւայլն եւայլն։
100—4

10,000 ՂՐՇ. ՊԱՐԳԵՒ

Այն անձին որ կարենայ հաստատել թէ Օսման Ջատէ Հէմալլէտտին էֆ.ի վաճառած Ալէմտագի կարագը, կաթով Թարխանա, ոչխարի ընտիր միսով պատրաստուած երշիկը և ամէն տեսակ ընտիր կարագները կեղծուած են։

Կ. Պոլիս, Պալըք Փազար թիւ 80 փռուան քովը։
4

ՍԵԼԱՆԻԿ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ
ԳԱԼԱԹԻԱ, ՔԱՐԱՓԻՆ ՎՐԱՅ

Սոյն նորահաստատ գարեջրատան մէջ ամէն կարգի ընտիր ըմպելիներ կը գտնուին։ Աղանդերը մաքուր և առաջնակարգ են։ Սպասարկութիւնը անթերի։ Վիէննական գարեջուր ալ կը ծախուի այդ կազինոյին մէջ, որուն տէրը ամէն ջանք կը տանի, իր յաճախորդները գոհացնելու ամար։
10—9

ԼԱԶԱՐՕ ՖՐԱՆԳՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊՈԼԻՍ,
Ֆինճանճըլար Եօգուշու, թիւ 31, 33, 35 եւ 37

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝
ԲԵՐԱ, Բաամ տ'Անաթօլի
ՂԱԼԱԹԻԱ, Եէնի Ճամի փողոց, թիւ 14, Թիւնէլին քով
ՊՈԼԻՍ, Սուլթան-Համամ, թիւ 3

ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

Գորգ, Նկարէն թուղթեր, Մուշամպա, Լինօլէօմ, Անկողնագործուած սփռոցներ, Ուղեւորութեան ծածկոյթներ

Ամէն տեսակ փարագոյրներ, Աղուափետուրներ

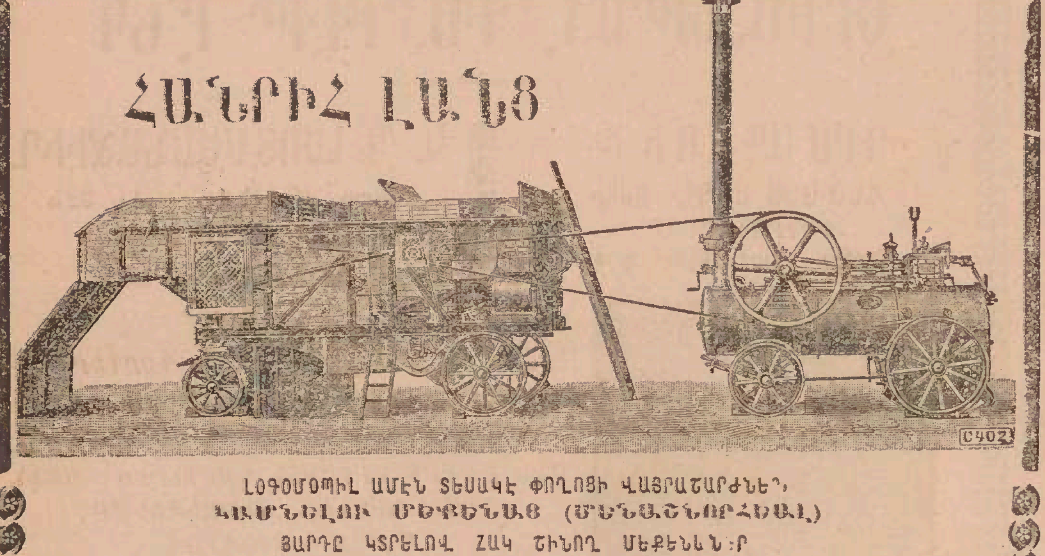

ՀԱՆՐԻՀ ԼԱՆՑ

ԼՕՔՕՄՕԹԻԼ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԷ ՓՈՂՈՑԻ ՎԱՅՐԱՇԱՐԺՆԵՐ,
ԿԱՄՆԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ (ՄԵՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ)
ՅԱՐԴԸ ԿՏՐԵԼՈՎ ՀԱԿ ՇԻՆՈՂ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՖՐԻՑ ՊՐՕՔՇԻԲԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՂԱԼԱԹԻԱ ՎՕԵՎՕՏԱ ԽԱՆ

مانهايمده « هانرى لانس » فابريقه‌سى معمولاتى

هر جنس لوقوموبيللر وسوقاق لوقوموتيفلرى ، صمان كسوب باليه يابان ماكنه‌لر خرمن (باتوز) ماكنه ، امتيازلى :

عموم ممالك عثمانيه اجنته‌لرى فريس بروقشير وشركاسى

26-54 درسعادت غلطه وويووده خان

كمال عمر تحافيه مغازه‌سى

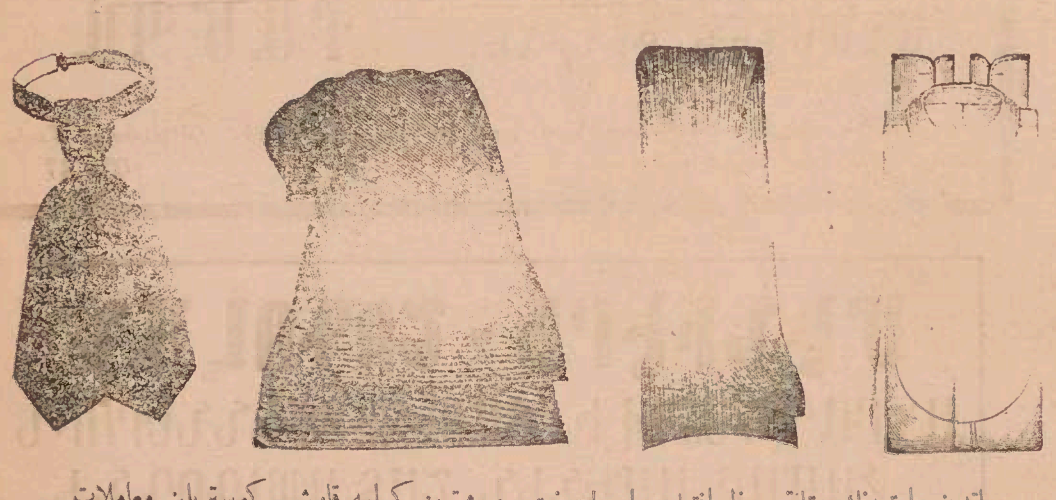

صاتديغى امتعه‌نك متانتى وظرافتيله برابر اهونيتى ومشترين كرامه قارشى كوستريلن معاملات نازكانه وعفيفانه‌سى ايله شهرتشعار اولان كمال عمر تحافيه مغازه‌سى بوره جلب ايلديكى موسمه مناسب كوملك ، بيون باغى يقه‌لق ، شمسيه وسائر اشياى تحافيه‌دن دولايى صدق مدعا ايچون مغازه‌يى بردفعه زيارت ايتملرينى محترم مشتريلرندن رجا ايدر .

ՔԷՄԱԼ ԷՕՄԻՐ

ԹՕՀԱՖԻՅԷՑԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 14

Սոյն հանրածանօթ վաճառատունը ամրան եղանակին առթիւ բերել տուած է վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած Շապիկներ, Դրավաթներ, Օձիքներ, Հովանոցներ եւ Թօհաֆիյէի վերաբերեալ շատ մը ապրանքներ։ Կը բաւէ անգամ մը այցելել այդ վաճառատունը, համոզուելու համար թէ հոն ծախուած ամէն կարգի ապրանքները ո՛րքան նրբաճաշակ, տոկուն եւ աժան են։ 9—52

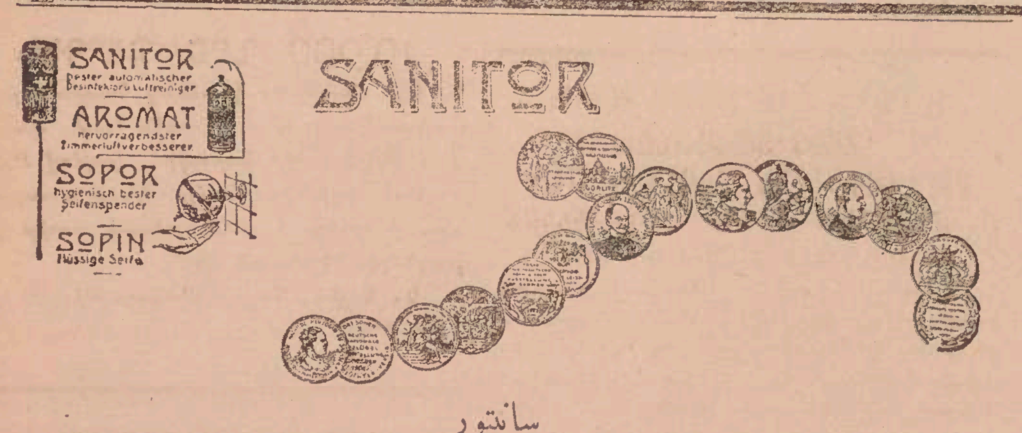
SANITOR
bester automatischer Desinfektor u. Luftreiniger
AROMAT
hervorragendster Zimmerluftverbesserer
SOPOR
hygienisch bester Seifenspender
SOPIN
flüssige Seife
SANITOR

سانيتور

بتون خسته‌لقلره وخصوصيله قولرايه مكمل برسلاح

اوروپانك كرك عمومى وكرك خصوصى محللرنده استعمال اولنه‌رق عمومك مظهر تحسينى اولان اشبو الت دافع تعفن اولمقله برابر هردرلو ميقروبلرى تلف ايدر كندوسنه مخصوص كوزل برايحه‌سى واردر.

سانيتور : حياتك محافظى اولمق اوزره اوروپانك هرطرفنده پك بيوك نام قزانديغندن بتون الركزده استعمالنى توصيه ايدرز .

سانيتور؛ قولرايه قارشى صوك برتدبير اولمقله برابر تيفو خسته‌لغنك منعنده خادم ومؤثر بر دوادر.

سانيتورى خانه، مكتب، اوتل، فابريقه، خسته خانه كبى ازدحاملى محللرايله ابدستخانه‌لرده مطلق بولندير مليدر.

يالكز غلطه‌ده بالق بازارنده انوموتارخى خاننده ١١ نومروده (سوسيه‌ته سانيتور) اداره خانه‌سنده بولنور سپارش دخى قبول اولنور .

٦١—٣٦

فهيم ابراهيم عثمان كاظم زاده‌لرى

درسعادت سلطان حمام نومرو ٣١

مغازه‌مزده حسن طبيعت اربابنى ممنون ايده‌جك صورتده اوروپانك الك ايو فابريقه‌لرى معمولاتندن فانيلا، چوراب، منديل، خانملر ايچون هرجنس چورابلر، الديونلر، توالت وچماشير طاقملرى، صوك موده اتككلر، قيز واركك چوجقلر ايچون البيسه‌لر وسائر نفيس امتعۀ تحافيه بولنور.

فيأتلريمز غايت اهون اولوب تشريف بيوره‌جق مشترين كرام خوشنود قاله‌جقلر.

ՖԷՀԻՄ ԻՊՐԱՀԻՄ ՕՍՄԱՆ ՔԵԱԶԻՄԶԷԻ ԸՆԿ

ԹՕՀԱՖԻՒԷԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԹԻՒ 31

Բոլոր նրբաճաշակ յաճախորդները մեծապէս գոհ պիտի մնան մեր վաճառատունը գիմելով, ուր պիտի գտնեն Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններուն մէջ պատրաստուած ընտիր ապրանքներ, ինչպէս Ֆանէլա, Գուլպայ, Թաշկինակ ձեռնոց, ճերմակեղէններ, արդուզարդի առարկաններ, տղոց զգեստներ եւ Թօհաֆիէի վերաբերող շատ մը ապրանքներ։ Գիները խիստ աժան։ 8—52

يكى افقار تژكلر

بيوك خفافيه مغازه‌سى درسعادت سلطان حمام خداويردى خان نومرو ١١

الك صوك موده‌يه موافق وهركيسه‌يه الويريشلى زنه واركك چوجقلره مخصوص غايتله شيق وطيانقلى وصورت مخصوصه‌ده اوروپادن جلب ايلديكمز خالص انكليز اسقارپين وپوتينلرى واياق قابلرى وتريكلرك وهر درلوسى مغازه‌مزده بولنور. درسعادت وطشره ايچون شيمدى‌يه قدر مغازه‌مزك ماللرى طوپدن صاتلمقده ايكن بوكره پك چوق طرفلردن وقوعبولان آرزو اوزرينه همان صاتش فيأتلرى كبى معتدل فيأتلرله پراكنده اوله‌رق دخى صاتمقده‌يز .

مغازه مزدن آليش ويريش ايدنلرك اصلا الدانميه‌جقلرينى وبركره مغازه‌مزى تشريف بيوره‌جق ذوات كرام وخانم افنديلرك صوك درجه ممنون قاله‌جقلرينى صورت قطعيه‌ده تأمين ايدرز.

طشره‌دن وقوعبوله‌جق طوپدن سپارشلر درحال كمال سرعتله اجرا ايديلور .

ԽԱՅՐԻ ԻԳՊԱԼ ԳՈՅՈՒՆՃԸ ԵՂԲԱՐՔ

ԿՕՇԻԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԽԻՏԱՒԷՆՏԻ ԽԱՆ, ԹԻՒ 11.

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին այրերու, կիներու եւ տղոց յատուկ նորաձեւ, տոկուն ու չիք սկարբին, կօշիկներ եւ բանթօֆլ, ամէն տեսակ։ Գիները չափաւոր են։

Գաւառներէն յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ 104—53

دوقتور عبدالله جودت

كوز حكيمى

ستانبولده شهر اماتنى قارشوسنده صباحلرى آلافرانغه ساعت ٩ دن ١١ قدر واوكلدن صكره ساعت آلافرانغه ٢ دن ٤ قدر خسته‌كانى قبول ايدر. جمعه و بازار مستثنادر .

ՏՕՔԹ. ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ՃԷՎՏԷԹ

ԱԿՆԱԲՈՅԺ

Ուրբաթ եւ կիրակի օրերէ զատ, ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի Պոլիս, Քաղաքապետարանին դիմաց իր մասնաւոր դարմանատան մէջ, առաւօտ ժամը 9էն մինչեւ 11 եւ կէս օրէն ետքը ժամը 2—4 (Ը. Ե.)։

«ԼԱ ԲԷՎՈՒԱԵԱՆԹ»

ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ

ԶԵՏԵՂՈՒԱԾ 1898ԷՆ

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ ֆրանսական կառավարութեան հակակշռին ներքեւ.—Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան եւ ... ընութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3.000.000 ՖՐՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՎԻԼ ՓՈՂՈՑ, ՓԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամէնէն տրամադրելի, ամիսը 5 ֆր.էն սկսեալ վճարումով

Գանձ մը Ֆրանսի մէջ 1910 Հոկտ. 15ին դրուած գումար՝

22,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան

ԿԱԼԱԹ
ԹՕՓՀԱՆԷԻ ՔԱՐԱՖ

Տնօրէն
Փ. ՌԷՊՈՒԼ

ԷՏՀԷՄ ԲԷՐԹԷՎ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԵՂԵՐԸ

Նորագոյն բոլոր ցուցահանդէսներուն մէջ մրցանակներով պատուուած է:

ԲԷՐԹԷՎԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Իրօք ազդակ է ախտակազմներուն, սնկատարրիններուն եւ ամէն հիւանդութեան ներթափանցող եւ չքացող տեղը համար։

ՔՐԷՄ ԲԷՐԹԷՎԸ

դէմքի բիծերը եւ խորշոմները ու ձեռքի ճաքճքուքները կ'անհետացնէ։

ԲԷՐԹԷՎԻ ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ՋԱՐԴԱՓՈՇԻՆ

դէմքը կը ճերմկցնէ եւ թարմութիւն կը պարգեւէ մարմնոյն։

ՔՆԱՔՆՍՅՈՎ ԲԷՐԹԷՎԻ ՄԱԶԻ ՋՈՒՐԸ

մազերը կ'ամրացնէ, անոնց թափիլուն առաջքը կ'առնէ եւ թեփերը կ'անհետացնէ։

ԲԷՐԹԷՎԻ ՏՂԱՑ ՓՈՇԻՆ

օրօրոցի տղոց կարմրութիւնները եւ խաղաղութիւնը կ'անհետացնէ։

ԴՕԶՄԷԹԻՔ ԲԷՐԹԷՎԸ

պեխերը կ'աճեցնէ եւ ուղիղ կը կեցնէ զանոնք։

ՔՆԱՔՆՍՅՈՎ Ե ՄԱՆՈՒՇԱԿՈՎ ԲԷՐԹԷՎԻ ԱՏԱՄՆԱՓՈՇԻ

Անոնք որ կ'ուզեն ակռաներնին մաքուր ու ճերմակ պահել, պէտք է այդ փոշին գործածեն։

ԲԷՐԹԷՎԻ Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԸ

ամէն տեսակ օ տը քօլօնէներէն ընտիր է։ Եղրեւանով, յասմիկով. ... պատրաստուածները ընտիր են հոտեր լաւութեա գործածելու։

Ամենամեծ վիրաբոյժ, բժիշկ եւ քիմիագէտներէ վաւերացուած:

Բոլոր դեղարաններուն, դեղավաճառներուն եւ քօնֆէթիի վաճառատանց մէջ կը գտնուին. Ընդհ. կեդրոնատեղին է Նոր Ճամիին դիմաց Էրէմ Նէճիպ դեղավաճառանոցը։ 18—17

محترم وطنداشلريمزه

بالق بازارنده فرون اتصالنده عثمان زاده جمال‌الدين افندى ، ممالك عثمانيه‌نك هرطرفلرندن حيله‌سز وغايتله نفيس ساده ياغلر ايله زيتون ياغلرى واغز طاديله يمك مراقليسى اولان نفائسپرورانه مخصوص ارزاق سائره جلب ايتمش اولديغندن، اخوان وطنك رغبتلرينى تمنى ايدر.

ضايع مهر

نامه محكوك تطبيق مهرمى ضايع ايتمش اولديغمدن مذكور مهرله ممهور كيمسه‌يه ديونم اولمديغنى وظهورنده معتبر طوتيلميه‌جغنى اعلان ايدرم .

بات بازارنده السين محمد حق

«املاك عموميه اداره خانه‌سى»

يورغاكى ميستيلى اوغلى

بغچه قپوسنده اشتاين مغازه‌سى قارشوسنده عزت بك خان نومرو ١

املاك اليم صاتيمى استقراض ، ترهينات وامثالى معامله‌لر هر مراجعت ايدنلرى فوق‌العاده ممنون ايتمك شرطيله اجرا ودرعهده ايديلور. قونطورات جيروسيله افراضات وايجار واستيجار معاملاتى ياپيلور . عقار صاحبلرينه كارلى افكار ويريلور .

طراش : ١ غروش

بك اوغلنده آصمه‌لى مسجد نومرو ٩

« پاساژ دوروپ نومرو ١٨

ՏՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ Գ. ՓՕՇԱՃԵԱՆ